

Revistă premiată cu medalia și diploma „Pamfil Șeicaru“ pentru literatură 2008

Climatē

literare

49

Anul 5
decembrie
2011

Director fondator:
Ion Iancu Vale

Revistă literară și de cultură românească
Fondată: mai 2007

Nicolae Labiș

2 decembrie 1935 - 22 decembrie 1956

Semnează în acest număr...

Nicolae Labiș	Zurgălăul (poem)	3
George Filip	Cu Labiș prin LERUI-LER	4
George Filip	Ecoul la moartea căprioarei	4
Nicolae Labiș	Poeme	4
Mircea Horia Simionescu	Dicționar onomastic	5
Adrian Marino	Altă Românie	6
Augustin Deac	Codex Rohonczy	7
Mircea Drăgănescu	Poeme	8
Aurora Pețan	Limba română, patria mea	9
Jianu Liviu	Scrisoare către Moș Crăciun (poem)	9
George Petrovai	Gregarismul românesc	10
Claudiu Lucaci	Exilul românesc la mijloc de secol XX	12
propus de P.R.	Morală Zen	12
Cristina Oprea	Pagină din jurnalul unui artist	13
Liviu Antonesei	Inimă Rea a debutat în proză	14
Ioan Vișan	Între Rembrandt și Beethoven	15
Lucian Gruia	Zborul din clepsidra	18
Nicolae Vălăreanu	Poeme	19
Vali Zăvoianu	Evadare din magazinul de vise (poeme)	20
Dorel Schor	Marina Purcea ne bucură sufletul și retina	21
Johnny Răducanu	Ce am învățat	22
Al. Florin Țene	Metafora ca ritm al gândirii poetice	23
Octavian Mihalcea	Strada înaripată	24
Nicolae Bălașa	Comunicare și stil pentru o lume a destrămării	25
George Roca	Scriitoarea Marina Glodici a lansat romanul „Aurul nobleții”	26
Romulus Robert Reuț	La mulți ani, popor român!	27
Romulus Robert Reuț	Poeme	27
Melania Cuc	Tainicul drum al Cuvântului care zidește	28
Alina Arbajter	Poeme	29
Viorel Vintilă	15 noiembrie 1987	30
Monica Mureșan	Despre o anume normalitate	32
Dorin Popa	Din poveștile oamenilor (poem)	32
Gavril Moisa	Portret de scriitor	33
Valeri Toderici	De unde-atâta energie (poem)	33
Simona Botezan	Românii din Armata Statelor Unite	34
Beatrice Silvia Sorescu	Poeme	35
Vavila Popovici	Cinstea, floare rară, mult căutată, mult dorită	36
propus de A.V.	„Autobiografie”	37
Gheorghe Palel	Poeme	38
Ion Iancu Vale	Poeme	38

Adresa redacției principale:

Aleea Arcașilor, bl. 36, sc. B,
ap. 23, Târgoviște, România

Telefoane:

0722 702 578, 0741 732 122

E-mail: ioniancuvale@yahoo.com

Redactor-șef (fondator): Mircea Cotârță, Redactor principal (fondator): Sbastian Drăgan

Colegiul redacțional: Grigore Grigore, Gheorghe Palel, Florea Turiac, Lucian Constantin

Redacții asociate - România: Bacău, Bistrița, Brașov, Cluj-Napoca, București, Deva, Focșani, Iași, Suceava, Turnu Severin, Hunedoara, Mangalia, Olănești, Oradea, Ploiești, Vrancea;

Alte țări: Australia, Belgia, Canada, Danemarca, Elveția, Franța, Gibraltar, Israel, Italia, Macedonia, Republica Moldova, Serbia, S.U.A., Ucraina. - **Fotoreporter:** Tiberiu Ruscescu.

Răspunderea deontologică a materialelor publicate aparține exclusiv semnatărilor

Tehnoredactare: Florin-Lucian Dragoș ■ 0730 863 602 ■ dragosflorinlucian@gmail.com ● Culegere text: Reta Sofronie ● Corectură: Manuela-Elena Dragoș

Revistă editată de Societatea cultural istorică „ARM” Târgoviște ■ ISSN 1843-035X

Apare sub egida Consiliului Județean Dâmbovița prin Centrul Județean de Cultură Dâmbovița și cu concursul Fundației „Renașterea Pietroșiței - Ruralia”

Zurgălăul

de Nicolae
Labiș

Fulgi uriași deasupra țării cad,
Pe băragane vânturile țipă,
Somn neclintit de iarbă și de brad
Învăluiește munții sub aripă.
Cu clinchete zglopii din dunga văii
Răsună zurgălăii argintii;
S-apropie de geamuri zurgălăii
Certându-se cu glasuri de copii.
Întregi, întinderile țării mele
De sunete voioase se cuprind
Și împletește glasuri subțirele
Acest șagălnic, așteptat colind...

Târziu, când zarea-n zori sticlea brumată,
Un zurgălău mai răsună stingher,
Poate-un copil întârziat de ceată
Și-mpleticit printre nămeți, prin ger,
Suna c-o nefirească dăruire,
Împrăștiindu-și clinchetele-n stol...
Pălind, cuprins de-o veche amintire,
Am stat cu ochii duși pe geam, în gol.

...Eram firav, parcă bătut de vânt,
Iar tata dus în marșul surd, de chin,
Poate-n tranșeu, ori poate în mormânt,
Oricum departe, în pământ străin.
De groaza avioanelor, prin sate,
S-au tras peste ferestre foi de cort.
Orbeau ferestrele întunecate
Ca într-un sat de multă vreme mort.

O cetină c-un fir de lumânare
Și c-o mărgică smulsă din suman
Vestea că, pe vântoase reci, călare,
Din viața noastră-a mai trecut un an.
Zăvozii nu lătrau în bătătură,
Ci scheunau cu vântul pe sub uși.
Flăcăii nu mai aungeau să ure
Pe la ferești, de unde erau duși.

Plutea încremenită o tăcere...
Nici urători, nici câini, nimic, pustiu,
Când, deodată, ca o adiere,
Cu glas scâncit, tremurător și viu,
S-a auzit un zurgălău cum sună

Îndepărtat, cum sună subțirel,
De parcă nopții ar fi vrut să-i spună
Durerile știute doar de el.

Se auzea de undeva, din vale,
Și vântul îneca în răbufniri,
Parcă plângea încet metalul, moale,
În palmele-nghețate și subțiri.
Și mama sta așa cu fața udă,
Cu gândul dus la tata, ascultând
De unde-i el, nu poate să audă
Și poate nu va auzi nicicând,
Că poate-acolo, în această clipă,
Învăluită-n viscol uriaș,
Vreo pasăre de noapte, rece, țipă
Lângă bocancii aspri de ostaș...

Am ascultat până spre dimineață
Cu fruntea rezemată de ușor
Și mama și-a dus palmele la față
Și mi-a părut că râde-ncetitor.
Îl auzeam la geamuri și la ușă,
Afară, undeva în infinit...
Cutremurat de friguri și de tusă,
În clinchetele lui am adormit.
E Anul Nou. Știam noi ce mâine fi-va
Și ce-o să mai aducă anul nou?
Un zurgălău stingher din nou porni-va
Prin sate durerosul lui ecou?

Voi, oameni ai pământului, uitarea
S-a așternut pe sânge, scrum și fier?
N-ați cunoscut ce-nseamnă așteptarea
Și ce înseamnă-un zurgălău stingher?

- Am cunoscut cu toți durerea ce e.
Avem la masă câte-un scaun gol.
Să n-aibă somn și-n tihnă să nu steie
Ei, alchimistii noului pârjol!

Nicicând noi nu vom îngrășa ogoare
Așa cum ei ne văd în visul lor,
Prin bălării de foc, nimicitoare,
Sub pălării de foc, nimicitor.

Sculați, voi, boieri mari, s-arată zorii,
Voci tragice pe vânturi se aprind.
Trezii-vă, vă vin colindătorii,
Acuzatorii, asprul lor colind.

cu LABIȘ prin LERUI-LER

George Filip
Montreal

Copilul minune Nicolae Labiș s-a născut la 2 decembrie 1935 în familia învățătorilor Eugen și Profira LABIȘ. Nașterea s-a petrecut în satul Poiana Mărului, comuna Mălini, raionul Fălticeni, județul Suceava.

În aceste locuri pito-rești și predestinate LAE a deprins cititul la cinci ani, de la elevii mai mari ai mamei sale.

Puiul de om a fost po-leit cu genul liric și s-a în-frățit de fraged cu poezia, cântecul, satira, balada, basmele, poveștile și chiar fabulele.

Incredibil de pre-matur poetul incandescent ne-a dăruit MOARTEA CĂPRIOAREI...și alte perle inimaginabile pen-tru prea tânărul gânditor.

Poetul a lăsat în urma sa o operă nu prea volu-minoasă dar excepțio-nală prin densitatea ei.

Fiul muzelor s-a stins din viață la doar 21 de ani, mai exact pe 22 de-cembrie 1956.

Ideologii marxiști îl pierduseră "de client" și, implicat într-un presu-pus accident de tramvai ni l-au ucis pe LAE, pe prea tânărul mare poet NICOLAE LABIȘ.

Fiindcă în sufletele noastre de buni creștini răsună a urături și ami-roase a lerui-ler îl colind pe confratele poet cu un poem dăruit lui și eterni-tății.

Ecou la moartea căprioarei

George Filip

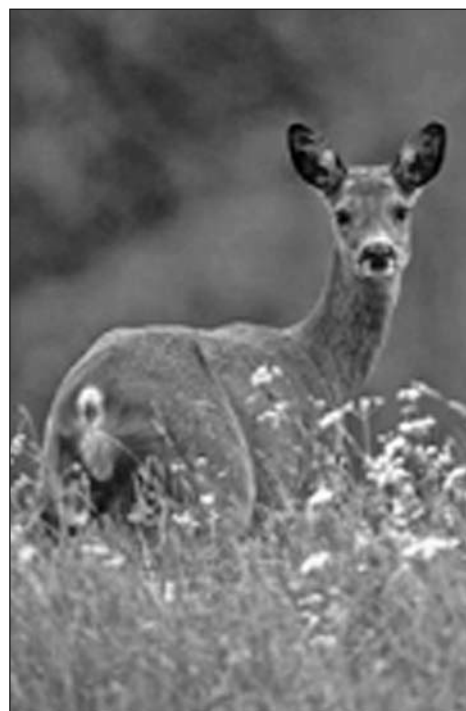
**Motto: ...ce mult a plîns
atunci Nicolăeș, dar
pușca tatei n-a vrut să
dea greș.**

deci: pușca tatei, totuși, a dat foc iar căprioara a căzut pe stâncă și Labiș s-a rugat - fără noroc, iar umbra morții îl mai frige, încă.

a plîns și a mîncat - copil flămând și l-a iertat plăpânda căprioară dar nu se stinge ucigașul gând iscat prin crângul de odinioară.

...apoi poetul a plecat în cer. l-au împușcat cu clonțul de rubin. clonțul cel roșu...imn de lerui-ler l-a dus pe LAE-n marele amin.

poetul a păstrat un petic mic dintr-o hârtie alb - imaculată cu un poem, din care-a scris nimic,

sperând că o să-l scrie-n cer, vreodată. eu i-am furat hârtia din mormânt și vă rostesc...ce nu vede oricine. citesc poemul lui postum și sfânt ce l-a zidit în marile destine.

au fost odată niște căpriori ce merg la LAE și îi dau iertare că el, flăcăul, pe la cîntători, s-a dus cu tatăl său - la vânătoare.

poemu-acela a rămas sublim. cei doi ieduți nu s-au născut vreodată. o știe Țara, noi cu toți o știm: că numai foamea a fost vinovată...

Sunt spiritul adâncurilor

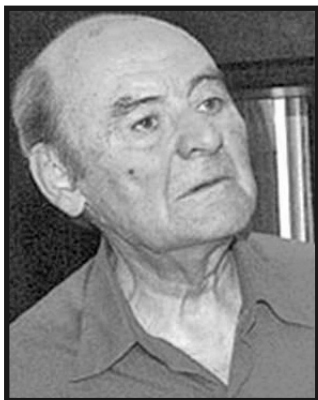
Eu sunt spiritul adâncurilor,
Trăiesc în altă lume decât voi,
În lumea alcoolurilor tari,
Acolo unde numai frunzele
Amăgitoare nepuținți sunt veștede.
Din când în când
Mă urc în lumea voastră
În nopți grozav de liniștite și senine,
Și-atunci aprind mari focuri
Și zămislesc comori
Uimindu-vă pe cei ce mă-nțelegeți.
Apoi cobor din nou prin hrube trude
În apa luminoasă, minunată.
Sunt spiritul adâncurilor,
Trăiesc în altă lume decât voi.

Pasărea cu clonț de rubin

Pasărea cu clonț de rubin
S-a răzbunat, iat-o, s-a răzbunat.
Nu mai pot s-o mângâi.

M-a strivit,
Pasărea cu clonț de rubin,
Iar mâine
Puii pasării cu clonț de rubin,
Ciugulind prin țărână,
Vor găsi poate
Urmele poetului Nicolae Labiș
Care va rămâne
o amintire frumoasă...

Poeme de Nicolae Labiș

**Mircea Horia
Simionescu**

BOGOE Bogoe Ma-
liu, președinte al Comi-
tetului sindical raional
Filiași.

BONAVENTURA
Nume de strigat în peisaj
napolitan. Diminutiv pe-
nibil: Turi.

BONTEMPI De ales
tovarăș în afaceri și călă-
torii.

BORIS I. Nume fan-
tastic, nucleu al unei re-
țele complicate de cores-
pondențe și semnale.
Boris - nume intens ver-
de, un verde vânătoresc.
Parcă vietate de pădure
într-un luminiș de al-
tare. Boris - spaimă și
putere prin măreția ma-
jusculei umflate ca pân-
tecele idolilor asiatici;
perfidie și neprevăzut,
aventură prin subtilele,
ascuțitele litere finale. II.
BORIS Fiul modeștilor
funcționari de la Camera
de muncă. Trăia aspru,
într-o cămăruță de servi-
ciu, în curtea în care se
afla captivă o bufniță
desăvârșit discretă. Boris
vorbea românește cu ac-
cent slav și părea la trup
destul de șubred. înșe-
lare: viguros, bine con-
struit, semăna cu o navă
de cursă lungă. Avea o
abilitate universală, vul-
turească.

Dicționar onomastic (21)

Apărea întotdeauna
între ceilalți copii ai car-
tierului printr-o lovitură
spectaculoasă: de peste
un gard, din gura beciu-
lui, pe brânci, din bălă-
riile grădinii. Sosirea lui
aducea în urechi fâlfâiri
de aripi mari, îndrăz-
nețe. În cea mai liniștită
discuție, ciflea se tăvă-
lea în praf icnind: sosise
Boris. îl îndesase cu o lo-
vitură scurtă, de mai-
muță australiană. În to-
iul jocului de-a v-ați as-
cunselea, deși nu se nu-
măra printre jucători,
bănuiala tuturor fiind că
a fost trimis de părinți în
piață, Boris sărea dintr-
un pom în spatele celor
tari, imobilizându-i. Avea
prea multă energie și în-
demnare ca să rămână
indiferent în fața puterii,
a presiunii categorice.

Când l-am cunoscut
mai bine, Boris era un
băiat drept, și hazliu, și
dintr-o bucată. Nu putea
suferi fățarnicia, inso-
lența și, atunci când, în-
cleștăta în lupta cu
praștiile, armata duș-
mană nouă recurse la
pietre și cărămizi sparte,
câlcând convențiile,
Boris, neutru până
atunci, trecu de partea
noastră și, prinzând pe
unul dintre combatanții
neonești, îl înghesui
exemplar.

...Ne povestea seara
multe lucruri cu haz. Ne
dădea idei de jocuri ame-
țitor de frumoase. îl iu-
beam ca pe un cofetar.
Aflasem că muncește din
greu și că mai are timp
să și învețe. Dacă punea

mâna pe cea mai neîn-
semnată bucată de lemn,
puteai fi sigur că într-un
sfert de oră va ieși din
mâna lui un revolver, o
tabacheră, un cal de șah.

Când aveam cinci-
sprezece ani, serile înce-
puseră să fie mai
liniștite, luna plină de-
asupra teilor producea
efecte miraculoase. Boris
povestea cu competența
experienței de băiat inte-
ligent, plin de curiozi-
tate. Tremuram înfiorați,
simțeam aerul tare al
noutății în nările noastre
de adolescenți, sângele
ne ametea cu goana și ri-
sipa lui în urechi, în
obraz. Se năștea în noi,
printre puținele lucruri
nobile, sentimentul
demnității - de multe ori
blestemat mai apoi. Într-
o astfel de conjunctură a
apărut între noi, o dată,
Mircea R., un vlăjgan ordi-
nar, expresie exactă a
grosolăniei ce nu cu-
noaște frica. Spaima car-
tierului, acest Mircea R. își
făcuse o faimă din pofta
obraznică de-a se lua cu
toți la harță, de-a lovi fără
motiv.

Spaimă. Mânca alune
prăjite și scuipa cojile în
obrazul fiecăruia, cu dis-
preț. Nici un protest.
Umflând batjocura, se
apropie de unul dintre
noi și, scuipând alături
un fel de noroi pe care-l
avea abundent în toată
ființa, își așază mâna
mare și grea pe umărul
lui. Urmă o înjurătură
cumplită: „Nici unul nu-
mi zice bună ziua, mă?”

Clipa rămase albă,

imobilă, rece, între
amestecul de scârbă și
revoltă neputincioasă.
Dar Boris era acolo. S-a
desprins elegant și sigur
din cercul nostru de se-
niori ultragiați și s-a așe-
zat în fața
urangutanului. Avea
simplitate senină a re-
gelui David. La început
au căzut câteva palme.
Invincibilul Mircea, care
nu avusese timpul să-și
închipuie îndrăzneala, fu
descumpănit.

- De ce nu te astâm-
peri, scumpule?... îi
spuse zâmbitor Boris. Și-
i trase șapca pe ochi.

Îi prinse mâna gata să
lovească și i-o suci la
spate, ca într-o glumă.
Dintre degete căzu pe
trotuar un briceag...

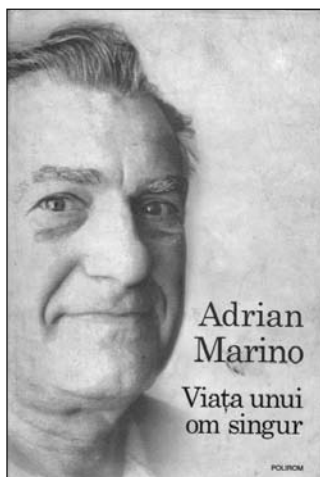
- Așaa?... Biine!

Nu pierdeam nici o
mișcare, nici o grimasă.
Nu era o bătaie, era un
admirabil joc nimicitor
pe seama forței.

Am văzut atunci un
idol al terorii năruindu-
se în câteva clipe. Jocul
lui Boris părea o glumă
de pisică sătulă. Priete-
nul nostru nu numai că
dansa această confrun-
tare, dar spontaneitatea
mișcărilor lui te îndemna
să vezi în totul un stil.

Și acum, când scriu
despre el, nu pot să mi-l
amintesc decât ca pe o
statuie, în mișcarea adu-
nată și, de la un timp,
imobilă a palmelor bine
aplicate, o statuie a dem-
nității și, de ce nu, a de-
mocrației.

Va urma

Adrian Marino

Versiunea noastră a unor forme de circulație internațională. Este necesară și o minimă tresărire de demnitate. Eterni „elevi” și suiveurs, imitatori minori, de mâna a doua, a treia? Refuz categoric, în conștiința mea, această ipoteză lamentabilă, necreatoare, sterilă.

În același stil direct, expeditiv, „nediplomatic”, notez și câteva idei despre orientarea externă a României. O altă Românie, necomunistă, eliberată de totalitarism nu poate face, în principiu, o altă politică externă, decât prooccidentală, pro-NATO. Cu o formulă simbolică, de „integrare europeană”. Numai că există o enormă diferență între orientările minorității intelectuale occidentalizate, ale opiniei publice și realitățile politice obiective. Înțeleg prin această noțiune ansamblul raporturilor de forță Est-Vest, politica declarată sau tacită a sferelor de influență, starea reală a economiei românești și a dependențelor sale ireversibile, afinitățile și

Altă Românie (15)

orientarea partidelor și forțelor politice și ale unor organisme de stat cu adevărat influente și determinante. Aceste realități sunt infinit mai puternice în actualitatea istorică imediată, decât orice declarații ideologice sau sentimentale prooccidentale. În ce mă privește, am publicat, după 1989, nu una, ci patru cărți de tip... „pro Europa”. Ele n-au influențat, bineînțeles, cu nimic situația reală și n-au interesat pe nici un om politic. De altfel, în această situație s-au aflat toate lucrările românești pe aceasta temă din neon perioadă, politica este strict empirică. Iar clasa politică nu are, do fapt, nici o cultură politică. Am mai amintit de un așa-zis ministru de operetă, al „integrării europene”, Alexandru Herlea, cunoscut destul de bine încă de la Paris. Acontn habar n-are ce s-a gândit și scris în România, mult, puțin, în acest domeniu.

Alternativa esențială a unei alte Românie, a noii Românie democratice este: Est-Vest? Integrare euro-atlantică sau zonă de eternă influență rusă? Politica oficială este, evident, pro-NATO. Dar ea nu are, în perspectivă, nici un fel de șanse obiective. Iar integrarea în Uniunea Europeană și Consiliul Europei cu atât mai puțin. Putem salva oricâte aparențe și să semnăm ori-

câte convenții europene. Ele rămân literă moartă, fie prin neratificare, fie, mai ales, prin eludare tactică (vezi... „Convenția Europeană a drepturilor omului”, a „minorităților”, „dezvoltării regionale” etc. etc). Structurile profunde ale societății și politici românești nu asimilează încă acest lip de reglementări supranaționale, care? pune înaintea suveranității naționale apărarea drepturilor omului. Ideea statului național, unitar, centralizat este încă mult prea puternică pentru a se putea vorbi de o reală „integrare” și disciplină supranațională.

Dar realitatea fundamentală este alta, oricât de greu mi-ar fi - ideologic; și sentimental vorbind - s-o accept. Raportul internațional de forțe nu ne avantajează. Dimpotrivă. Sferele de influență - trebuie repetat mereu - sunt, mai ales, în această regiune, o mare, brutală și invincibilă realitate. Iar noi rămânem, în cel mai bun caz, într-o „zonă gri”. O zonă-tampon, între interesele americane reale - deloc implicate în România - și interesele rusești și mai reale și cu adevărat prezente. Acestea din urmă reprezintă o tradiție istorică și o determinare geopolitică. Imposibil de ignorat și evitat. Nici istoria nici geografia acestei zone nu pot fi modificate. Un destin is-

toric, dacă vrei, nefericit (putem glosa la infinit pe această temă), dar care nu poate schimba cu un deget situația de fapt. Un duș rece de luciditate și analiză rece obiectivă ne spală de toate iluziile noastre occidentale, irealizabile politic în condițiile date.

Intervin, în cazul nostru, al României, și o serie de factori specifici, po care-i trăiesc și eu de cel puțin șase decenii. Decepțiile occidentale sunt fără număr. Și ele au început încă înainte de 1940, de Teheran și Yalta, do „procentele” lui Churchill și Stalin etc. Ele au continuat prin declarațiile de o stupiditate absolută ale unor Nixon și Carter, două exemple de perfectă nulitate politică, în favoarea lui Ceaușescu. A mistifica întregul Occident, po o scară atât de largă, te umple și azi de perplexitate. Ca și duplicitatea „geniului carpatic”, atât de viscelar-ancestral țărănească, fără egal în Europa din acea perioadă. Occidentul, în două cuvinte, nu ne poate ajuta. Fiindcă efectiv nu poate. Și nici nu este interesat, n-am știut să ne punem în valoare etc. în această perioadă, rolul anglo-francezilor - dintre cele două războaie - a Cost luat de americani, care duc (este dreptul și interesul lor) doar o politică globală și de menajare, prin mari concesi, a susceptibilităților rusești.

Va urma

Augustin Deac

Toate aceste observații, coroborate cu persistența unor semne de scriere existente în Codex și identificate ca fiind inserate în cadrul legendelor unor monede redactate în limba latină sau slavonă, la sfârșitul secolului al XIV-lea, conclud că textul Codexului Rohonczy a fost redactat în a doua jumătate a secolului al XII-lea sau, eventual, la începutul secolului al XIII-lea, într-un complex mănăstiresc situat în nordul Câmpiei Române, la poalele munților, de unde se poate urmări și mișcarea aparentă a stelelor, așa cum se subliniază într-un detaliu de text. Acest complex mănăstiresc se poate identifica cu cel aflat în comuna Corbi, satul Jghiaburi județul Argeș.

În ce limbă a fost redactat Codex Rohonczy?

Având în vedere rezultatele obținute în descifrarea diferitelor capitole ale Codexului Rohonczy putem preciza că textul a fost redactat în latina vulgară,

O cronică românească însumând 448 de pagini, din secolele XII-XIII, scrisă în limba română arhaică cu alfabet geto-dacic.

Codex Rohonczy (9)

cu elemente de scriere transmisă, prin evoluție, direct de la daci. Acest fapt nu ne surprinde, deoarece textele religioase folosite la creștinarea dacilor au fost în limba latină. Faptul că nu s-a folosit scrierea latină, ci cea moștenită de la daci, ne amintește de un caz similar când, în secolul al VIII-lea, un Evangheliar a fost scris în Imperiul bizantin, în limba greacă dar cu litere latine.

Existența Codexului Rohonczy demonstrează că în bisericile vechi românești cultul ortodox se exercita în limba latină vulgară, până în secolele XII-XIII, când s-a trecut la oficierea cultului în limbile greacă și slavonă. Restrângerea treptată a folosirii scrierii vechi românești cu caractere transmise prin evoluție de la daci s-a produs datorită faptului că scrierile greacă și slavonă aveau mai puține caractere față de cea avută în discuție, care însuma, împreună cu ligaturi, circa 150 de caractere.

În concluzie, Codexul Rohonczy este un document al românilor care ne transmite unele date social politice, științifice și religioase din secolele XII-XIII, perioadă pentru care, până în prezent, se

aducea în discuție doar "lipsa dovezilor scrise".

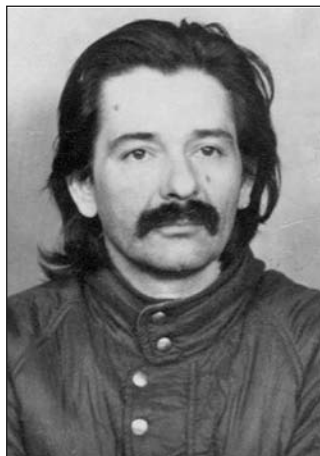
Co consemnează Codexul Rohonczy?

Se consemnează păstrarea tradiției de inițiere a băieților la majorat și investirea lor cu calitatea de luptători. În cadrul ritualului, aceștia jurau să lupte pentru păstrarea credinței ortodoxe și să nu țină seama de tradițiile vechi ale vlahilor care fuseseră reactivitate, încă din secolul al VIII-lea, de atitudinea împăraților iconoclaști bizantini; ca urmare a luptei împăraților împotriva iconografiei au apărut diferite erezii. Astfel, la pag.9 a Codexului, se remarcă, în dreapta, trei personaje de sex bărbătesc care depun jurământul de inițiere cu calitatea de luptător în fața crucii. În spatele personajelor se remarcă o secțiune verticală într-un templu vechi, în care se oficiau tradiții în legătură cu cultul Soarelui. Precizarea unor asemenea tradiții este subliniată și de ideograma aflată deasupra secțiunii verticale, care se întâlnește cu același conținut până în epoca bronzului sau chiar mai înainte. Cu această ocazie se poate cunoaște, pentru prima dată, compartimentarea

unui interior al unui templu închinat Soarelui; până acum se cunoștea doar modelarea în lut a unui aspect exterior de astfel de templu, existent încă în neoliticul mijlociu.

Deasupra miniaturii, realizate cu pana, se remarcă un text scris de la dreapta la stânga: TIIR-LAK REN MITA BLAK, ceea ce, în traducerea textului, înseamnă: "Luptătorii nu vor primi miturile Blahe".

În viața social-politică a vlahilor, preoții aveau o poziție importantă în ceea ce privește consolidarea ortodoxismului și întărirea autorității voievozilor în rândul maselor: Preoții captau atenția celor din jur și prin prevestirile pe care le anunțau în legătură cu diferite evenimente pe care ei pretindeau că le cunoșteau prin legăturile directe cu Dumnezeu. Astfel, la p. 133, miniatura pune în evidență un preot care stă la poalele unui munte pe un scaun și primește prevestirea unui înger sosit pe apă. Deasupra scenei este realizat următorul text: ERRDY, VLAD URA ETA SOBID. Traducerea textului: "Prin învățătură Vlad va fi mare, (Proorocie) **Va urma**

Poeme de Mircea Drăgănescu

Și aerul....

Și aerul atât de dens era
Umbrele noastre vertical călătoreau
înspre țărână
iar dimineața de noapte încă grea
sta prinsă de un colț de lună....
iar voi în margine de vis
goi în albastrul ce desparte
un iris de un alt iris
o moarte de o altă moarte,....
crucificați în răsărit
ecou etern al celor pieritoare
al celui veșnic osândit la dragoste și cugetare
treceați pe drumul dilatat în cercuri infinite
concentrice figuri de plumb
treptat treptat topite....

Albastrul doar

Și vom păși pe câmpuri cu drumul în privire
urmați îndeaproape de orașul nălucire
ne vom retrage-n ierburi cu mirare
pe fragedele, verzile trotuare
vor trece siluete verzi albastre
intrând plutind
în anotimpul tragic al existenței noastre...
iar timpul strâns va fi-n secunda dilatată...
trântiți într-o icoană vinovată
noi vom rămâne în timpanele solare
un strigăt lung și o durere mare
și-albastrul doar
cu-albastru ne va plânge
pe noi navigatorii
pe mările de sânge.....

Și-s doar....

Ridic mâinile spre cer
și mâinile mi se umplu de sânge
și noaptea-i plină de ger
și roșul prin lună se scurge
focuri plecate în jos

tainic mi-ating câte-un umăr
și sunt doar un cântec venit dintr-un os
printre voi să mă număr....

și-s doar un cântec în veci osândit
când arbori în cercuri visează
să fiu doar atât fericit
cât este o trestie trează
ridic mâinile spre cer în zadar
Dumnezeu nu mai e printre astre
îl caut doar eu solitar
hăituitul de câinii albaștri....

Te strig...

Și-n frunze soarele se scurge
iar tu iubită ești departe
și toamna trece lung spre moarte
în roșul asfințit de sânge

te strig în toamna-mi răătăcită
și timpul înspre iarnă bate
te strig cu capul dat pe spate
din cert să te întorci iubită...

dar cerul meu mânjit cu sânge
să te renască nu mai poate....
rămâi în apele-nghețate
și-n iarna care ne va ninge.....

De crăciun.....

Nimic sfințit nu trece peste case
doar gerul crunt mai stăruie prin sânge
și iarna doar arar mai ninge
peste bisericile vechi rămase

visez cum spinii grei îmi trec prin carne
și gerul trece-n sânge și în oase
și dinții strânși stau gata să se sfarme
nimic sfințit nu trece peste case....

Sosesc cocoarele în amintire
șiruri de aripi căzând din cer
și cade o ploaie albă-n neștire
pe pleoapele-mi grele de-atâta eter

orașu-mi perindă imagini de ceară
pe străzile goale mânjite cu lut
și plouă-neștire, o ploaie amară
pe străzile burgului necunoscut

pași-mi pe tine iubită te strigă
cocori aduși și duși sunt de vânt
te caută și ei albastră verigă
verigă-ntre mine-ntre cer și pământ...

Aurora Pețan

Desigur, varianta oficială a istoriei noastre susține că nu există continuitate din acele timpuri până astăzi, ci au existat cel puțin două rupturi majore. Prima, când splendida cultură a neoliticului a fost spulberată de războinicii indo-europeni, care au invadat Europa în epoca bronzului. Din acest cataclism ar fi răsărit dacii. A doua, când limba și civilizația dacilor ar fi dispărut, pentru totdeauna, în urma războaielor cu romanii și a politicii de romanizare. Iar din acest cataclism am fi rezultat noi, românii. Aceasta este politica de tăiere a rădăcinilor, prin care am fost învățați că noi, ca popor și ca limbă, ne-am ivit aici de puțină vreme. Dar există destui învățați, în special străini, care contestă, unii, distrugerea civilizației cucutenienilor, alții, chiar venirea indo-europenilor, iar alții, însuși procesul de romanizare. Și mai există și o dovadă scrisă, teribil de periculoasă pentru cei care vor să ne vadă dezrădăcinați: tablitele de la Sinaia. În aceste tablite, pe care toată comunitatea științifică se zbate zadarnic să le declare falsuri, este consemnată limba dacilor. Iar această limbă nu este indo-europeană, dovada a faptului că prima ruptură nu a existat și, în plus, conține multe cuvinte și structuri pe care noi le-am socotit până acum ca venind în română din latină, dovadă că romanizarea este,

Limba română, patria mea (3)

cel puțin în parte, o iluzie, și nici cea de-a doua ruptură nu a existat. Cu alte cuvinte, limba română este, în esența ei, aceeași de mii de ani, în ciuda nenumăratelor straturi depuse pe deasupra.

Lingvistica românească nu are încă forța de a ieși din jocul tulburare pe care îl face de un secol, nu e în stare să caute în miezul lucrurilor și să vadă continuitatea de esență a acestei limbi, care a dat identitate unei mari părți a Europei. Este un proces dificil, ce necesită mult curaj, căci nici o altă limbă a Europei nu a avut un asemenea destin.

Războinici daci

Dar cine sunt cei care au pornit și întrețin acest război? E greu să le găsim un nume. Sunt cei ce caută să uniformizeze lumea, să topească națiunile și identitățile într-o singură mare comunitate. Unii consideră că acesta e un lucru bun, că trebuie să tindem spre unitate. Poate este așa, dar nu aceasta e calea cea bună. Dacă Dumnezeu a creat lumea atât de diversificată, trebuie să respectăm diversitatea. Fiecare limbă oglindește universul în felul ei și fiecare limbă conține un ceva specific numai ei și niciunei alte limbi de pe lumea aceasta. La fel, fiecare neam este o ființă în sine, unică și ire-

petabilă, definită prin limba sa. Nu putem participa la universal decât prin particularul care ne-a fost dat. Și apoi, limba și neamul, atât ale noastre cât și ale altora, nu sunt niște simple chestiuni politico-sociale, care să poată fi manipulate, ci au fost lăsate de Dumnezeu.

Va urma

Scrisoare către Moș Crăciun

Jianu Liviu

Îți scriu misivă, moșule Crăciun,
Un moș, și eu, plătindu-i vieții, rata,
Cum faci minuni, și ești atât de bun,
Adu-mi-l iar, de sărbători, pe tata –

Pleca pe vremea asta după brad –
Depart, hăt, în Orlea lui natală –
Pe Dunăre, și Jiu, căta un vad
Să îmi coboare îngerii, în poală –

Venea cu sate-ntregi de fericiți
La care dăruise-un loc de muncă,
Și îl cinsteau și ei, prea multumiți,
Cu vin, cu ouă, țuică, și cu șuncă –

Umpleau cu voci de îngeri sate-ntregi,
Și voioșia lor, întreg orașul –
La suflete, mai mari ca niște regi,
Strigau, râzând din ochi : “Trăiasca nașul!”

Ce tihnă și ce drag, de sărbători –
Ce lume îngerească, de la țară,
În plină iarnă, aducea ca flori
Prea bucuroase inimi de povară –

Și tata, sau bunicul, erau moși,
Și-abia acum știu – darul cel mai mare
Ce mi-l dădeau, primit din moși-strămoși,
Erau chiar ei, supremele odoare –

Îți scriu misivă, moșule Crăciun,
Vin negre vremuri, nu-s de ele, gata,
Cum faci minuni, și ești atât de bun,
Adu-mi-l iar, de sărbători, pe tata!

George Petrovai

Dacă nu mă înșel, Hegel a fost primul gânditor modern care a pus pe tapet problema raportului, mai exact problema distincției nete dintre viață și existență. După părerea lui, toate ființele au viață, dar existență au doar acele viețuitoare care posedă conștiința morții lor. Asta vrea să însemne că, după ceea ce se știe până în clipa de față, numai oamenii se bucură de privilegiul existenței, întrucât numai ei îndeplinesc simultan cele două condiții: sunt muritori și au conștiința sfârșitului lor inevitabil.

Cu următoarele două precizări:

1) Afirmatiile de mai sus sunt făcute la modul general, adică așa cum o pretinde din totdeauna gândirea și limbajul filosofiei, această disciplină complet insensibilă la excepții sau cazuri izolate. De altminteri, vocea acestora (cei puțini și cu un prisos de conștiință, cei mulți și doar cu urme ale conștiinței) a fost pentru multă vreme de-acu înainte redusă la tăcere de către zicerea cu caracter represiv și nive-

Gregarismul românesc

lator – Excepțiile întăresc regula, o zicere extrem de binevenită pentru liniștea conducătorilor de pretutindeni, îndeosebi pentru liniștirea conștiințelor democratice ale conducătorilor noștri politici de azi, care știu prea bine cât suflet pun întru înscăunarea fericirii și prosperității în casele tuturor alegătorilor, indiferent de averea și rangul social al acestora. Că de, românilor li s-a cam dus buhul peste mări și țări în ceea ce privește tragicomica discrepanță dintre promisiunile făcute în campaniile electorale și puținătatea îndeplinirii lor aleșilor, după ce aceștia s-au văzut cu sacii în căruța puterii...

Vorbeam mai sus de privilegiul existenței și de conștiința umană. Dar pe meleagurile noastre, astea sunt doar vorbe de clacă, atâta timp cât pentru grosul românilor existența nu înseamnă decât o neîntreruptă încordare în vederea supraviețuirii și atâta timp cât conștiința românească de-abia își mai trage sufletul: în cei mulți din pricina lipsurilor și a scandaloasei promiscuități în care aceștia își târâie zilele (de unde și sporul anual de crime și sinucideri), în cei puțini (ciocoi și ciracii lor)

datorită depunerilor de osânză, care în scurtă vreme înăbușă ultimele licăriri de conștiință din căpățânile lor porcine.

2) Dar fantezia și aspirația neîncetată a omului spre mai bine, adevăr și dreptate, nu se putea mulțumi cu conștiințele mai mult sau mai puțin ticăloșite ale semenilor din ce în ce mai avizi de bogății, putere, onoruri și plăceri.

Așa că el s-a pus pe treabă și – mai întâi în mitologii, apoi în religiile tot mai subtile – și-a elaborat crezul de nezdruncinat în existența unei lumi a nemuririi și păcii veșnice, o lume a armoniei, iubirii și fraternității în ceea ce privește bunăstarea, libertatea sau dreptatea, în sfârșit, o lume din care a fost eliminat pentru totdeauna răul întruchipat de Satan, acest neobosit inspirator și călăuzitor al omului păcătos și nefericit, ce-și închipuie că-i buricul creației, dar care în fața vitregiilor (cataclisme, boli, moarte) se dovedește a fi „cea mai fragilă trestie din Univers” (B. Pascal), chiar și după ce francezul se grăbește să completeze în chip încurajator că este o „trestie gânditoare”. Numai că gândirea n-a reușit până în clipa de față și, după toate proba-

bilitățile, nu va izbucni nici de-acu înainte să-l izbăvească pe om de enormul lui zbucium din timpul vieții, precum și de cumplitele spaime ce-i veghează neabătut agonia.

Tocmai de aceea, credinciosul se întărește pe parcursul vieții și pe patul de moarte cu speranța pătrunderii sale într-o lume unde-i de-a pururi trează vrerea și conștiința inalterabilă a Atoatefăcătorului, în infinita Sa calitate de eliberator, aducător de pace și mângâiere, împărțitor de dreptate etc.

Dar îndoiala este atât de specifică omului, încât până și cei mai fervenți credincioși, atunci când dau piept cu revoltătoarea ticăloșie umană, își arată dezamăgirea în cuvinte ce oglindesc mai degrabă resemnarea în fața fatalității decât încrederea în aflarea vreodată a dreptății: Până la Dumnezeu, te mănâncă sfinții...

Oamenii de știință și-au construit propria lor mitologie cu universuri paralele, antimaterie, OZN-uri și ființe inteligente venite în vizită pe micuța noastră planetă de la distanțe amețitoare, posibil din afara Glaxiei. Toate ca toate, dar întrucât încă nu s-a intrat în legătură cu astfel de ființe ipotetice, nu se știe nici cum arată, nici ce gândire și nici ce conștiință au. Dacă or fi având vreuna...În fond, la ce bun, când moda la pământeni este să se descotorosească de balastul numit ►

► conștiință, potrivit franțuzescului „Je m'en fiche” (Puțin îmi pasă)!

După această introducere, să ne îndreptăm atenția înspre gregarismul românesc, un gregarism susținut cu vrednicie de coloana sa vertebrală, învederată prin formula A fi și-a nu gândi. Căci (o vedem pe pielea noastră) adevăratul blestem pentru un popor nu este gregarismul social-politic, ci cel spiritual.

Gregarismul social-politic, de altminteri, este atât de prezent în întreaga istorie a formațiunilor umane, începând cu cele mai primitive (ginți, triburi) și continuând cu cele moderne (popoare, națiuni, conglomerate de națiuni), încât se poate spune că el este nelipsit din toate formele de organizare socială: armată, biserică, școală etc.

Armata, de exemplu, este produsul de vârf al acelui gen de gregarism în care acționează nu doar ancestralul instinct de turmă în fața pericolului (real ori închipuit) reprezentat de alte armate, ci permanent în ea se fac simțite alte două forțe convergente, care au menirea să întărească ascultarea până la totală depersonalizare a membrilor săi (mult invocată disciplină militară), totodată să le stimuleze combativitatea până la jertfă, atunci când militarul are de trecut proba de foc constituită din patriotism și onoare ostășească:

a) Autoritatea comandanților, care – susținută puternic din spate de spectrul înfricoșător numit Curtea Marțială – poate merge până la drept de viață și de moarte asupra subordonaților, ceea ce înseamnă că ambele părți (comandanții și subordonații) se dedau mai mult sau mai puțin la jocurile pe muchie de cuțit ale absurdului. Îndeo-sebi în vreme de război...

b) Rolul insidios al propagandei în vederea forjării celei mai potrivite psihologii a unor oameni care se iau la trântă cu moartea (duritatea ia locul milei, cruzimea devine o condiție a supraviețuirii), precum și fantoșa alintată cu numele de glorie militară, ca factor activ de menținere a unui neîntrerupt tonus belicos.

Ar fi o greșeală de neiertat să credem că gregarismul bisericilor ori cel al unor societăți secrete n-ar avea eficiența gregarismului militar, când știut este că în primele două se practică pe scară largă fanatismul, pe lângă jurămintele de necondiționată ascultare și pedepsele care decurg cu necesitate în cazul ne-supunerii sau al trădării, pedepse cuprinse între excomunicare și suprimarea trădătorilor.

După cum precizează Neagu Djuvara în „O scurtă istorie a românilor”, gregarismul social-politic al românilor prezintă o prețioasă însușire, căci „suntem poate singura țară din Europa, în afară de mi-

cile țări, al cărei sentiment național este exclusiv întemeiat pe faptul că vorbim aceeași limbă «de la Nistru până la Tisa». Lucru care nu se întâmplă în alte țări, unde sentimentul național s-a clădit de veacuri, încetul cu încetul, în jurul unei istorii comune.”

Era de așteptat ca faptul acesta să se constituie într-un notabil avantaj pentru spiritul românesc. Dar n-a fost așa, întrucât istoria vitregă a românilor așezați la intersecția intereselor politico-economice și militaro-strategice ale unor imperii megieșe și ostile, le-a inoculat acestora o atitudine ancilară în fața vieții.

Românii din totdeauna și-au făcut un merit din a-și afirma răbdarea și blândețea, respectiv din a purta războaie strict defensive pentru a-și apăra „sărăcia, și nevoile, și neamul”. Dar răbdarea seamănă rușinos de mult cu umilința, iar blândețea înclină până la identificare cu supunerea.

Capul plecat sabia nu-l taie, spune un degradant proverb românesc. De altfel, întreaga înțelepciune populară românească este doldora de proverbe și zicători umilitoare, adevărate copii ale nebarbăției spiritului românesc.

Emil Cioran vede destinul românesc ca un destin á rebours. După el, marii vinovați ai neîmplinirilor românilor sunt resemnarea și scepticismul. Spre deosebire

de renunțare, care provine din preaplinul inimii, resemnarea iese din golul acesteia. Renunțarea are vocația verticalei, resemnarea pe cea a orizontalei; prima îl înalță pe om prin conștiința sacrificiului liber asumat, cealaltă împinge conștiința la sacrificii prin asumarea lenei și indolenței.

Cât privește scepticismul românesc, apoi acesta cu adevărat are darul să stârnească uimirea. Pentru că, pe urmele lui Cioran, te întrebi nedumerit: De unde scepticism la un popor cu vigoare biologică și spirit de copil somnolent, când este știut că el (scepticismul) reprezintă inevitabila plictiseală a unei culturi mari și obosite, respectiv recreația unui spirit crepuscular ce-și refuză alinarea prin reverie în țesătura spumoasă a gratuităților elegante și inutile?!

Pesemne că scepticismul românilor se datorează îndelungatei lor șederi în râpe și văioage, ori poate că lunga gestație a spiritului românesc în pânțele folclorului l-a obosit peste fire, încât a ajuns să regrete căldura nătângă și comodă a placentei originare.

Căci, fapt deosebit de grav până și în ochii apostolului Pavel, poporul român nu este nici cald, nici rece – el este căldicel! Ceea ce înseamnă că românii trăiesc, dar nu există, și asta deoarece existența presupune gândire, demnitate și curaj urcat până la eroism. **Va urma**

Claudiu Lucaci

Viața unui om poate fi cuprinsă într-o filă sau într-o enciclopedie. De ceea ce am realizat și ceea ce a rămas în urma fiecăruia dintre noi, depinde, până la urmă, verdictul posterității. Însă, uneori, există posibilitatea ca un singur om să strângă în mintea sa, cu o precizie uimitoare, parcursul sinuos al vieții

Exilul românesc la mijloc de secol xx

O „enciclopedie“ a destinelor unor oameni obișnuiți deveniți eroi de poveste

altor semeni. Octavian Curpaș este acel colecționar norocos al biografiilor unor personaje care ar fi rămas pentru totdeauna anonime, dacă n-ar fi existat Dumitru Sinu, un român plecat din țara natală cu mult timp în urmă.

Autorul volumului **EXILUL ROMÂNESC LA MIJLOC DE SECOL XX - "Pașoptiști"** români în Franța, Canada și Statele Unite, apărut la Editura „Anthem”, Arizona,

SUA, este, cel mai probabil involuntar, un antropolog al exilului românesc. Cartea sa este un amestec de biografii povestite și impresii personale, atent selecționate și inteligent dozate, astfel încât să te captiveze până la final.

Din rândurile numeroase ale cărții răzbate stilul cursiv, în care excelează dialogurile cu nea Mitică, povestitorul din umbră, un fel de ghid nevăzut al cititorului prin-

tre viețile personajelor. Această construcție inteligentă între povestitor și autor naște o simbioză fermecătoare care-l cucerește pe cititor chiar de la începutul volumului.

Celor care își doresc să înțeleagă sacrificiile, împlinirile și dezamăgirile unui transfug, le recomand călduros această carte, pe care o consider un fel de „enciclopedie” a destinelor unor oameni obișnuiți deveniți eroi de poveste. Istorisirile inspiră optimism și încredere, iar în multe privințe capitolele cărții capătă valențe particulare, care ne fac să credem, că fiecare dintre noi se poate recunoaște în rolul unui personaj real din amintirile lui Nea Mitică.

Morală Zen

Un cal deprimat stătea tolănit și nu mai vrea pentru nimic în lume să se ridice. Stăpânul disperat chemă veterinarul.

- Aaaa, e foarte grav, singura soluție sunt aceste pastile pe care i le vei da câteva zile; dacă nu reacționează, trebuie eutanasiat.

Porcul auzi totul și fuge la cal:

- Ridică-te, altfel se sfârșește rău!!!

Dar calul nu reacționează și dă încăpățânat din cap.

A doua zi, veterinarul vine să vadă efectul pilulelor:

- Nu reacționează, mai așteptăm o zi, dar cred că nu sunt speranțe!

Porcul fuge din nou la cal:

- Trebuie să te scoli, altfel vei păți mari necazuri!

Calul, nimic!

A treia zi, constatând lipsa progreselor, veterinarul îi cere stăpânului:

- Du-te după carabină, a venit timpul să-l scăpam pe bietul animal de chinuri!

Porcul fuge disperat la cal:

- Trebuie să reacționezi, e ultima ocazie, te rog, ăștia sunt gata să te omoare!!!

Calul se ridică, se scutură, face câteva mișcări de dans, o ia la fugă în galop și sare câteva obstacole. Stăpânul, care ținea mult la calul său, foarte fericit îi spune veterinarului:

- Mulțumesc mult, ești un medic minunat, ai făcut un miracol!!! Trebuie neapărat să sărbătorim evenimentul! Haide să tăiem porcul și să facem o masă mare!!!

Morală Zen: Vezi-ți mereu de treburile tale!

Propus de P. R.

**Sărbători pline de lumină
și pace în suflete urăm
prof. Valerică-Gheorge
Cimpoca și celor dragi.
La Mulți Ani!**

Cristina Oprea

În existența sa, artistul, adună buchete de amintiri, în care Timpul își păstrează parfumul. Pentru o perioadă scurtă, de numai o săptămână și eu, am adăugat buchetului meu, o floare cu multe petale. Aceasta se numește Tabăra de Creație și Documentare Artistică „Imagini de Suflet” organizată la Câmpulung Muscel de către Cenaclul „I.D. Negulici” al Casei de Cultură „Tudor Mușatescu”.

Există o normalitate în viața creatorului de a face pași, mici sau mari, scurte sau lungi peregrinări, pentru a se documenta, pentru a materializa gânduri și trăiri în lucrări de grafică sau pictură. Aceste creații sunt oferite apoi, cu mare dragoste, celor ce iubesc fumul. Toate aceste tabere constituie momentele marilor întâlniri existențiale, unde spațiul vibrează, iar cuvintele se topesc, lăsând peisajele să inunde sufletele artiștilor.

Recunosc sincer că mi-am întins aripile visării peste frumosul oraș, pe care îl descopeream în fiecare zi. O stare ludică

mă cuprindea, aducând parfumul copilăriei. Întotdeauna sursele de inspirație nu le cauți în orașe mari și supra-aglomerate. Orașele de munte constituie mici perle, ce pot fi puse și mai mult în lumină prin creațiile făcătorilor de frumos.

Cele șapte zile petrecute aici, în zona Câmpulung Muscel au reprezentat pentru mine trepte de cunoaștere și evoluție spirituală. Nu a firm întâmplător acest lucru. Am avut prilejul să pătrund în spațiile sacre ale mănăstirilor vizitate (Negru Vodă, Mălăiești, Robaia) alături de familia Radu Ștefan, unde am găsit și surse de inspirație pentru propria creație.

O altă pulsație am avut atunci când m-am trezit pășind timidă, alături de colegii mei (din Câmpulung, dar și din alte zone ale țării – București, Timișoara, Reșița, Năsăud, Târgoviște, Ploiești, Curtea de Argeș, Târgu Mureș, Târgu Jiu, Craiova, Slatina) Nelu Constantin, Liviu Cioacă, George Paulian, Antoneta Cocos – Andreescu, Alexandru Marin, Carmen Koszoruș, Laura Bunescu, Maria Răduț, Ștefan Radu, Ionel Dâmboianu, Ioana Mihăescu, Monica Dohotaru, Florica Ionescu, Ioana Lăpuțneanu, Mihai Șerbănescu, Ecaterina Mihai, Ada Oancea Șuteu, Paul Măgduță, Ioan Hultuoană, Aurel Gârjoabă, Dragoș Mincu-

lescu, Diana Ciurea, Mihai Marin Cristea, în mirificul spațiu al locuinței de tip tradițional (situat în cartierul Valea Românești) ce aparținut doamnei doctor Maria Colț și care, cu generozitate l-a dăruit românilor, intrat fiind astăzi în arealul muzeal - mică filială a Muzeului Golești. Așa am ajuns să o cunosc pe această distinsă doamnă ce m-a impresionat din primul moment. Privind-o mi-am dat seama că numai un spirit așa nobil putea face acest gest mirific.

Aici, timpul parcă a stat. Atunci când am pășit pe poarta tradițională a fost o pătrundere în alt timp, o reîntoarcere către străbuni. Două case cu o vechime de peste 140 de ani, te întâmpină dornice parcă să-ți dezvăluie țesături, cusături și alte obiecte de uz casnic, create cu măiestrie. Parte din mobilierul existent în casa cea mare este unicat, fiind creat chiar de către tatăl doamnei doctor, preot și profesor. Tot ce se găsește în curtea generoasă stă drept mărturie pentru generațiile viitoare, „povestind” despre bogăția imaginarului, despre simbolistica tradițională împletită cu cea religioasă, fiecare obiect având propria istorioară. Merită să vizitați, dacă vă aflați în zonă, acest spațiu plin de încărcătură benefică și sper din suflet să vă simțiți la fel de bine cum ne-am simțit și noi, artiștii. Aici au loc și alte ac-

tivități culturale și cineștie, poate, ve-ți participa la un astfel de eveniment, mai ales că se apropie cu repeziciune Crăciunul.

Timpul și-a întins aripa și ne-am trezit în momentul prezentării creațiilor personale. Evenimentul a avut loc, ca un mic happening, pe scările Casei de Cultură „Tudor Mușatescu”, unde toată lumea, cu mic cu mare, a fost invitată la deschidere. Alăturându-se artiștilor, cu drag și apreciere, au fost și autoritățile orașului, domnul primar Călin Andrei, membrii ai Consiliului local, Sergiu Cicu director al Casei de Cultură a Sindicatelor, membrii ai Consiliului județean Argeș și bineînțeles doamna Maria Carmen Ștefănescu secretar general la A.L.Z.I.A.R. (Asociația Localităților și Zonelor Istorice și de Artă din România).

Bucuria era evidentă pe fața tuturor, dar după vernisaj, tristețea, rece umbră, se înfășura precum o liană în jurul sufletelor noastre. Urma să ne despărțim, fiecare urmându-și drumul. Traversând orașul dimineața devreme, spre a reveni pe meleagurile natale, sunt înconjurată de aripile speranței. Mi-am dat seama că am sădit un copac în care au început să înflorească florile prieteniei. Timpul a stat o secundă, iar sunetul suav al gândurilor bune a mângâiat răsăritul soarelui.

Liviu Antonesei

În această seară, în cadrul Serilor Timpul, a fost lansat volumul de proză Cîteva idei despre fericire (1) al prietenului nostru InimăRea, cuprinzînd două romane, Damele din pălărie și Casă pe pămînt. Din cel de-al doilea, am publicat în două rînduri fragmente consistente în revista Timpul. După declarația autorului, acest prin volum va fi urmat de altele două, deja scrise. Calitatea acestuia mă face să aștept cu nerăbdare apariția celorlalte două. Public mai jos textul care ar fi trebuit să servească drept prefață acestui prim volum. Din motive metafizice, dacă nu de-a dreptul mistice, toată lumea, adică eu, autorul cărții, editorul, corectorul, a uitat în frenezia scoaterii rapide a cărții de existența sa! Îl public aici, ca să nu rămînă fără întrebuințare, chiar dacă o versiune mai scurtă a apărut deja în revista Timpul din august. Cît privește lansarea ca atare, a fost unul din cele

Inimă rea

a debutat în proză!

mai plăcute evenimente de acest fel la care am participat în ultima vreme, cîstit vorbind, în ultimii ani! Sper ca acest volum să se bucure, cum spun în finalul prefetei uitate, de vînt bun la pupă!

Un cuvînt înainte

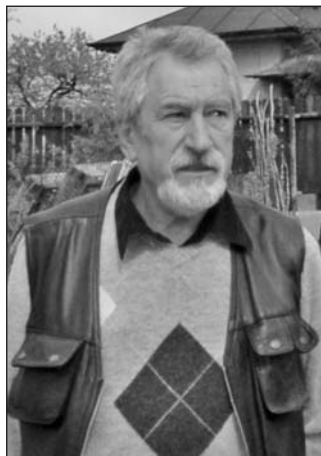
Interesant destin are și autorul acestor excelente pagini de proză! Plecat din ținuturile Severinului la București de copil, oraș în care și-a petrecut cea mai mare parte a vieții, s-a fixat în amiaza vieții la Suceava, asta, ținînd seama de excepționalele sale calități de povestitor – că doar Moldova e celebră mai ales prin povestații săi –, echivalînd cu un anume fel de întoarcere acasă. O casă pe pămînt, după cum sună titlul unuia dintre cele două romane, cu care debutează tîrziu la editura revistei noastre. Dar destinul lui Inimă Rea este interesant și în alt sens, unul profesional. Menit, pe vremea studenției bucureștene, unei cariere de filolog și literat, complicațiile vieții, sau „mendrele concretului”, ca să citez un clasic al politichiei românești de astăzi, l-au condus spre o carieră cazonă de nimic prevăzută decît, poate, de profesia tatălui său. Și, iarăși, în amiaza vie-

ții, a regăsit drumul acela spre litere și filologice. Eu l-am descoperit în ceasul acesta al dublei sale întoarceri. Nu cu texte literare, mai întîi, ci cu profunde și fosforescente comentarii în marginea articolelor publicate de alții în edițiile electronice ale ziarelor, pe diferite site-uri, bloguri și forumuri, inclusiv însoțind articole de-ale mele din Cotidianul, VoxPublica și, în ultima perioadă, de pe blogul meu, de pe site-ul Observatorului Cultural sau din ediția electronică a ziarului Adevărul. M-au fermecat de la bun început comentariile sale evident elaborate, în care nu știam ce să apreciez mai întîi, sinuozitățile rafinate ale modului în care mergea argumentația, în care funcționa gîndirea, sau strălucirea lipsită de superficialitate a stilului. M-am obișnuit atît de mult cu intervențiile sale pe acolo pe unde scriu încît, atunci cînd lipsește sau mi se pare că întîrzie – toți avem și viețile noastre cu problemele lor, nu putem sălășui non-stop în cyberspațiu! –, mi se strînge inima, îmi este teamă să nu se fi întîmplat ceva. Între timp, ne-am și cunoscut. I-am fost oaspete de cîteva ori la Suceava, a venit și el la o

ediție a Serilor Timpul, aici, în Iași, și după cum am înțeles, i-a plăcut. Cum i-a plăcut să deguste vinul casei de la Bolta Rece, ceea ce îmi confirmă că n-a greșit deloc migrînd în Moldova și, cu atît mai puțin, întorcîndu-se la literatură. Iar eu am fost fericit să descopăr un partener de discuții la fel de fermecător precum autorul micilor și atractivelor bijuterii risipite prin hățîșurile și cotloanele cyberspațiului.

Inimă Rea a mai avut o tentativă de întoarcere la umanități și literatură la începutul anilor nouăzeci, cînd a fost o prezență frecventă în eliberata presă de comentariu politic și culturală post-decembristă. Părea să-și fi regăsit drumul, dar n-a fost să fie! Viața mai avea de cerut plățile sale și nu i-a dat răgazul acestei reîntoarceri, care s-a petrecut acum trei sau patru ani. Dar, de data aceasta, chiar este o reîntoarcere. Nu te apuci să debutezi literar, la această vîrstă, cu două romane deodată, dacă nu ai gînduri serioase în ceea ce privește literatura! Două romane, Damele din pălărie și Casa pe pămînt, subsumate titlului general Idei despre fericire (1), cifra din paranteză semnificînd că aventura literară abia a început, iar eu, ținînd seama de farmecul scrisului lui Inimă Rea, îmi doresc ca în anii care urmează

**Continuare în
pagina 17**

Ioan Vișan

Înainte de a-și așterne ideile pe albul primitoral hârtiei, Toma George Veseliu își acordează toate simțurile, aidoma violonistului virtuos în culisa scenei pe care va susține un mare concert. Spun aceasta pentru că, romanul „Colonia” este, înainte de toate, un impresionant concert de glasuri și tonalități, de trăiri lucide și melancolii, de încercări de pace și clinchete de spadă, și toate decantate dintr-un spațiu social cunoscut și atent studiat, autorul având șansa de a găsi aici o diversitate de caractere și comportamente umane. Cartea luminează incandescent, cu imagini vii, pline de culoare fabulosul areal al împrejurimilor Târgoviștei, cu precădere Gura Ocniței și Râzvad.

Autorul pare fascinat de viața care vibrează în firul de iarbă, în frunza pădurii, în piatra măcinată de ape și în miezul pământului din care omul își distilează esențele. Arealul „Coloniei” pe cât de vechi, pe atât de bogat în frământări istorice, sociale, economice și culturale, este zu-

Între Rembrandt și Beethoven

grăvit în mod exemplar, de aceea îmi permit să-l compar pe autor cu un Rembrandt pictând celebrul său tablou „Rondul de noapte”. Văzând astfel perioada întunecoasă a sistemului comunist prin distrugerea elitelor social-politice și culturale ale țării, aceasta însemnând fundalul obscur al tabloului. Concentrând apoi lumina doar pe chipul personajelor, autorul ne oferă complexitatea de măști de pe aceste chipuri, realmente ale făuritorilor așa-zisei „noua orânduire”, prefăcută mai apoi în „epoca de aur”. Și totul după legi scrise sau nescrise, made in „mama” Rusia adică după „regulamente” (nota autorului) care cereau ca indisciplinai să fie „luați din țoale”, adică să fie „ridicați cum se găsește (...) în cămașă, fără izmene (nota autorului, p. 9; 10), și unde activistul și milițianul erau legiuitorul și legea, iar cetățeanul de rând era întotdeauna posibila victimă pentru urmărirea și arestarea căreia își primeau salariile cei doi. Când nu existau victime, atunci li se

aranja ceva special ca să devină... Acesta a fost crudul adevăr care a semănat în noi frica și care

ne-a determinat să ne suspectăm unul pe altul și în final să uram de moarte sistemul. Este perioada când delațiunea începe să devină o armă la îndemâna oricui, iar încurajarea și practicare în masă a acestui fenomen a produs nereparabile rupturi în spiritualitatea românească. Relațiile interpersonale ale personajelor din „Colonia” lui Toma George Veseliu ilustrează perfect acele rupturi. Corupția din sistem este un alt adevăr demonstrat în narațiunea romanului.

Fenomenul a avut darul de a împărți populația românească în două părți: una, care crăpa de foame și alta care murea de îmbuibare” (nota autorului, p. 75). Importantele, chiar și măruntele și ocazionale distincții ale romanului sub comunismul din „Colonia” erau cârciuma, țuicăreala în doitrei-patru; singuri sau cu femeile altora; acasă pe la unul sau pe la altul; în școală, în primărie sau la sediul de partid. Și mai toate aceste distracții nu prea erau separate de programele de serviciu. Adulterul înflorea ca o primăvară precocă, iar promovarea femeii în muncă și în politică constituia un impuls energe-

Toma George Veseliu

tic în îndeplinirea cincinalelor. Energia căpătată în distracțiile cu țuică și erau la temelia sarcinilor de serviciu în activitatea colhoznicilor, a primarului, a preotului, a doctorului, a pădurarului, a milițianului etc. „Colonia” lui Toma George Veseliu, având avantajul unui spațiu de întâlnire a țărânului, a funcționarului de la stat, a intelectualului, dar și a muncitorului și a inginerului din extracția sării și a petrolului, acest lucru asigură autorului posibilitatea de a prezenta cu succes și mai ales de a ataca nivelul oscilant de gândire, de moralitate îndoielnică, de reacție piezișă la stimulii sociali, economici și politici, atât separat în ce-l privește pe țăran, pe muncitor, pe intelectual, dar și în ce privește relația lor de muncă și conviețuirea în comunitate. Autorul posedă o abilitate artistică deosebită în folosirea cu decență și a argoului de către personajele sale. Un grai viu, croit perfect după tiparul trăirilor, al gândurilor, al fericirilor și disperărilor oamenilor din zonă. Narațiunea curge pe toată

► gama portativului de note muzicale sufletești. Se știe cât de greu este să scoți la lumină și să așezi în expresii legate, fluentă gândurilor unui personaj cărui îi dai un rol în narațiune. Ei bine, George Toma Veseliu reușește cu succes să pună în expresii legate autenticitatea trăirilor exprimate de personajele sale. Forfota vieții și a naturii, diversitatea întâmplărilor, toate îi par naratorului un fel distinct de „muzică de o dezastruoasă sensibilitate beethoveniană” (nota autorului, p. 16) Prototipurile feminine sunt tușate exemplar de culorile cenușii ale psihologiei vremii (de la neveste credincioase până la amante și virtuase nimfomane). Laura – Zambilica, femeia cu „origine sănătoasă, cu dosar curat”, dar și cu trupul îmbâcsit de feromoni. Neîncrezătoare în dragoste, neîncrezătoare în bărbați, predilectă notorie spre parvenitism, este doar un exemplu, printre altele, de felul cum femeia vremii, care se da-n stambă cu „oamenii de la raion” și juca rolul în culisele unei scene rurale pe care s-a jucat îndeplinirea cincinalelor și propășirea comunismului. Unul dintre multele subiecte pentru care textul romanului „Colonia” de George Toma Veseliu nu a putut vedea lumina tiparnițelor comuniste, deși Marin Preda își pusese semnătura de „bun de tipar” pe un text prescurtat, (pe care nici Marin

Preda nu l-a atacat) a fost acela prin care casele cu anume pretenții nobiliare, dacă nu erau expropriate, atunci proprietarul era obligat să accepte chiriași, neținându-se cont de pretențiile proprietarului. Ei bine, George Toma Veseliu și-a plătit îndrăzneala acestui subiect al cărții, pe lângă multe altele, cu refuzul, uneori mascat, alteleori direct al editurilor, dar și cu obligația rescrierii (citește „curățirii”) textelor până la pierderea lor. Vila doctorului Vlăsceanu din „Colonia” este un exemplu care dovedește o regulă generală în ce privește instalarea aici, fără voința proprietarului, a unor chiriași (îndeosebi activiști) care deserveau Colonia. Dacă se întâmpla ca printre chiriași să fie și femei atunci în casa aceea aveau loc întâmplări demne de a ilustra nu numai moralitatea celor ce manevrau treburile prin instituțiile sociale, dar mai ales faptul că relațiile interumane nu se croiau după lozincile de peste tot, privind scopul și rezultatele orânduirii sociale a vremii. „Colonia” Lui G. T. Veseliu nu sugerează doar, ci chiar demonstrează obediența față de sistemul comunist, din care nu sunt excluse femeile, în special acelea așa-zise intelectuale. Am găsit la G. T. Veseliu, ca și la Marin Preda, faptul că intelectualii, mai ales cadre didactice, făceau muncă de propagandă pentru a-i determina pe țărani să se înscrie la „în-

tovărășire” mai apoi la „colectivizare”. Femeia, preponderentă în școli, era sarea și piperul activităților relaxante de pe la primărie, de la școală, de la căminul cultural, dar și din aer liber. Aceasta ca o apreciere a tovarășelor pentru acțiunile cu elevii, de strângere a spicelor după secerătorile prost reglate sau după curățirea izlazurilor de mărăcini. În „Colonia” femeile sunt mai îndoctrinate decât bărbații și uzează mai mult decât trebuie de egalitatea cu aceștia. Relațiile femeilor cu „raionul”, cu „regiunea”, toate vizează promovarea pe scara socială și politică, pe baza promiscuității și a delațiunii. În birourile „fustangiilor” de la raion se produceau orgii de neînchipuit. Femeia, însăși prin natura ei a fost creată dintr-o materie nestatornică, iar femeia comunistă, în „Colonia” dovedește că nestatornicia este natura ei sau că este ființa cea mai apropiată de nestatornicia Universului. Poate de aceea religiile păgâne asociau Femeia cu zeitățile Apelor, Pământului și ale Cerului, dătătoare de viață, de lumină, dar și de dezastru și procesiuni orgiastice. Nestatornicia femeii în simțuri, dictată de feromoni și de perioadele în care aceștia o bântuie, avansat în sistemul ei de gândire și de acțiune, toate acestea formându-i un profil psihologic specific, dar paralizant pentru o întinsă categorie de bărbați – aceia

care iubesc necondiționat femeia (vezi cazul preotului din „Colonia”), dar și aceia care se dau cocoși, fiind convinși că orice femeie ar trece prin patul lor este adaptabilă la principiile și la adevărurile sale. Totul greșit. În „Colonia”, o femeie poate face din bărbat cam tot ce vrea ea. Îl poate face mai întâi nepriceput în cutare lucru. Îl poate face impotent financiar, determinându-l, atunci când îl simte cu bani la pungă, să-i cheltuiască cu ea până la ultimul leu, pe lucruri trebuincioase sau mai puțin trebuincioase. Îl poate face în cele din urmă impotent sexual, moment în care bărbatul-cocoș devine rămă, moluscă, șarpe otrăvitor, poate și criminal dacă mintea nu-l ține bine. În cel mai bun caz devine indiferent și-și caută un refugiu, în cârciumă sau cu altă femeie cu care viața se repetă. În „Colonia” există și cazul în care bărbatul iubitor, deși bănuitor sau chiar convins că femeia îl înșală, rămâne cuminte și trăiește în suferință alături de femeia devenită o fereastră spre iad. Poate amintirea că la început privea prin acea fereastră Raiul, îl face să mai spere. În ce? Nici el nu știe... De ce se întâmplă toate acestea? Motivele sunt numeroase. Mitul familie este grav denaturat de perioada comunistă asociată romanului „Colonia”. (...) Scriitura cărții (n.n. Colonia de George Toma Veseliu) este însoțită ►

► permanent de amărăciunea vremii comuniste în care marile sentimente sau situații tragice suportă o reducere substanțială. Totul e ameliorat la cârciumă sau în fierbințeala adulterului. Tragicul este redus la comic, un comic uneori chiar grotesc (vezi cum se jură unul dintre personaje la așezarea a două cadavre în același coșciug): „...arzăm-ar focu pe gât, colea la bufet, cu rachiu de tescovină, plătit de Bibilică, fiindcă el a descoperit al doilea mort”. Într-o epocă degradantă femeia joacă uneori un rol aproape pustiitor. Femeia pe care lumea o declară drept curvă devine capabilă de a transforma ea însăși lumea din jur într-o târfă. George Toma Veseliu creează replici cheie, bine așezate în contextul traiului vremii și care dau o solidă osatură semnificațiilor. Fiecare personaj are în spate o apăsare socială și fiecare are de plătit pentru ceva săvârșit ilegal

sau inventat de persoane interesate, pentru păcate reale sau inventate de acoliții regimului. Dezideratul de spiritualitate pură este rar întâlnit și refuză să se materializeze în substanță, atâta vreme cât la serviciu se instalează raporturi de respingere, iar pentru ameliorare se trece prin cârciumă pentru a se reveni la raporturi de simpatie. Liniile tragice sunt dublate de trăsătura ironică, uneori caricaturală. Sentimentul de înstrăinare al exilaților din Colonie este temperat de absolvirea răului prin întâlniri la cârciumă sau prin budoarul amantelor. Planurile se suprapun cu drama sacrificării inocenței, mai ales feminine, pentru succesul existențial al personajelor conformiste. Acest sacrificiu al inocenței se află în opoziție cu puritatea intransigentă care nu poate supraviețui celei mai ușoare adieri nefaste iscate de compromis. Femeile din „Colonia” înțeleg existența ca pe un

teren al tranzacțiilor succesive. Decise să ia de la viață tot ce se poate lua, ele adoptă un soi de înțelepciune al conformismului prudent. Femeia admite amantul ca să-și asigure cel puțin o viață mai confortabilă. Dragostea este înțeleasă ca o simplă plăcere și e risipită în afara familiei, dar cu teama pierderii onorabilității (...) Romanul „Colonia” este o suită de experiențe de viață în care factorul comun este exilul pentru păcatele omului în societatea comunistă. Fiecare secvență reprezentând relații de serviciu, relații de familie (în care femeile fac din afecțiune o nevroză, iar din amor o dragoste artificială hipertrofiată de elementele ei nevrotice), relații de cârciumă și relații extraconjugale, toate contribuind la imaginea unui sistem ce avea să tindă spre faliment. Personajele suferă de oscilații interioare, ceea ce face să apară inadaptări și nepotriviri marcante

între misiunile lor, fie cele de serviciu, fie cele familiale. În „Colonia” nici un „exilat” nu pare pătruns de idealuri înalte care să-i provoace înariparea inteligenței spre întruparea unor creații în afara de Matei, care era prezent în toate experiențele de viață din Colonie, conștient că întâmplările ce nu par deloc selectate sunt demne de a constitui o interesantă materie pentru roman. Și poate doar Iancu Livadă să fi mai fost pătruns de ceva idealuri înainte de a fi fost exilat în colonie. În fine, textul cărții este structurat pe mai multe tonalități, unele de aparență polițistă, cu anchete care angrenează pe anchetatorul politic specific comunismului. Onomastica romanului creează un plus de deliciu cititorului. Autorul descrie cu atâta pasiune și nesaț întâmplări ale personajelor, dovedind că, de fapt creația poate fi și ea o nesățioasă amantă.

Inimă rea...

Continuare din pagina 14

cifra cu pricina să devină una cât mai mare. Două romane am spus? Da, două romane, pe care nu o să mă apuc acum să le povestesc, răpind cititorului plăcerea lecturii și a descoperirii, dar despre care vreau totuși să spun câteva cuvinte. Două romane, însă atât

de diferite tematic, ca viziune și stilistic încât, neatenți fiind, ai putea crede că aparțin unor autori diferiți. Nu, nu despre asta este vorba. Când debutezi la maturitate, lucrurile îți sunt destul de limpezi în cap încât să știi cel mai bine modul în care trebuie să-ți tratezi

literar teme recurente, obsesiile proprii, cum urmează să prezinți lumii mitul personal – cel care, adesea fără să știi, ți-a diriguat viața și care, pe neașteptate, a decis să te conducă pe drumul literaturii, să-ți diriguiească și acest drum.

Sînt fericit de această regăsire în literatură a lui Inimă Rea, cum sînt bucuros că, din întâmplare, i-am fost cumva

un martor privilegiat, inclusiv publicînd acum aproape doi ani, în Timpul, primele două pagini de revistă din Casa pe pămînt. Iar acum, editura revistei publică deja aceste două romane, care vor fi, cum am scris deja că sper, urmate de altele. Cum încă mai trăim în era Navigatorului, îi urez lui Inimă Rea vînt bun la pupă! (august 2011)

Lucian Gruia

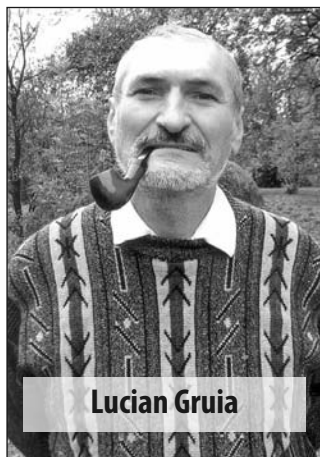
Alexandru Ciocioi

Zborul din clepsidră

Structural, temperamental, prin educație și vocație, Alexandru Ciocioi aparține valorilor tradiționale românești, în care precumpănesc morala și religia creștină ortodoxă. Din aceste motive el respinge postmodernismul ironic și demolator al valorilor tradiționale, practicat astăzi de majoritatea poezilor generațiilor sfârșitului mileniului II și începutului mileniului III, sub oblăduirea rânjetului satisfăcut al criticilor notorii. Departe de lumea dezlănțuită, autorul își șlefuește versurile cu mîgală orientală, renunțând la încrâncenările balcanice inutile. O dovedește recentul său volum de versuri, ZBORUL DIN CLEPSIDRĂ (Ed. EX LIBRIS, 2011). Deși inapetent la epatări șocante, Alexandru Ciocioi urmărește inovațiile stilistice moderne, adaptându-le fondului său tradițional. Complexitatea liricii sale, publicată până în prezent în cinci volume, poate fi analizată prin două aspecte.

1. Atașamentul la tradițiile patriarhale autotone

Pentru Alexandru Ciocioi cuvintele au valoare numai dacă sunt folosite cu sinceritate în sprijinul adevărului: „Doamnelor cuvinte! / atâta timp / cât nu stați / cu adevărul la masă, / cât refuzați / culoarea inimilor voastre / să nu vă împodobească trupul, / noapte lungă / și multă ceață va fi!”

Lucian Gruia

Din acest motiv etic el respinge demagogia politicianilor veroși și venali, înscăunați în fruntea țării

după lovitură de stat din decembrie 1989: „De la etajul întâi al unei lozinci rîd sticlele îngropate în gheață și împrejurul mesei, culorile stau în poziție de drepti, purtând în buzunare arginți și multe vorbe cumpărate și așezate în rânduri de umilință și frică.”

Dacă în volumele: ULCIORUL DIN CUVINTE și FÂNTÂNARUL DE VORBE, simbolurile nobleții țărănești sunt fântâna de pomnire și ulciorul (aici în sensul că poetul este un „fântânar de vorbe”, iar apa fântânurilor săpate de el, poemele, adună, spre aducere aminte și imortalizare, imagini ale lumii noastre efemere), în volumul ZBORUL DIN CLEPSIDRĂ, sim-

Alexandru Ciocioi

bolul dominant este, nu întâmplător, poarta.

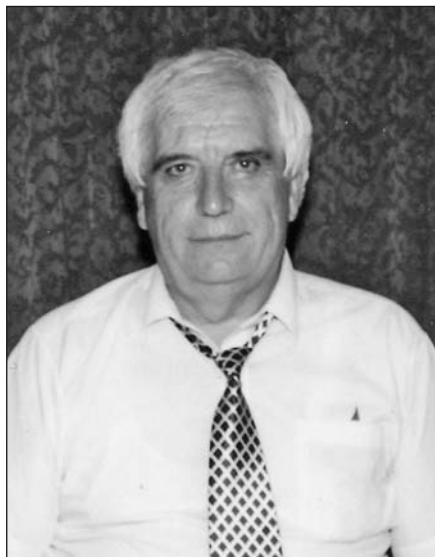
Acest simbol are puternice conotații ontologice. Prin poartă se trece dintr-un nivel existențial în altul și chiar din lumea aceasta în lumea cealaltă. Poarta reprezintă orificiul de trecere al unei clepsidre. Jumătatea superioară este concretă, plină de o mulțime de probleme, gânduri și idei înghesuite, frecându-se, obstrucționându-se unele pe altele. Partea inferioară reprezintă o eliberare, un zbor pentru stările trecute prin orificiul clepsidrei. În această jumătate se decantează pezia lui Alexandru Ciocioi, de unde numele volumului, ZBORUL DIN CLEPSIDRĂ. Trupul porții este încrustat cu simbolurile existenței: „Poarta are pe inimă / soarele copilăriei / iar în jurul lui / cerul / de funie împletită / lângă florile primare /

ale drumurilor. // În-lăuntrul porții / născătorii de semn / afară / veacul viu / făcător de statui.”

Poemele în proză, puternic metaforizate, pline de sugestii și mistere evanescente, emană un parfum aparte. Textele încep persuaziv cu formula „Am uitat să vă spun...” (similară celei cu care se deschid basmele: „A fost odată ca niciodată...”), ca și cum autorul ar fi omis ceva important, iar prin această șoaptă, cititorul este provocat să ciulească urechile. Iată un exemplu în care atitudinea civică a autorului se radicalizează în fața plecării masive a populației noastre active la muncă în stăinătate, fenomen care poate primejdui continuitatea tradiției: „Ne pleacă părinții, și-n urma lor tăcerile joacă solemn un dans de întoarcere la bradul de nuntă a cărui vis rămâne împăiat, fără putința de a fi datină și tipăt de prunc laolaltă. (...) Ne pleacă părinții! și copii îmbrăcați în gesturi străine cutreieră străzile în corăbii aproape oarbe, uitând cine sunt și dacă din inima lor se mai poate naște o casă!”

2. Experimente moderne grefate pe fondul tradițional

Tentația experimentalistă a poetului Alexandru Ciocioi s-a materializat în câteva poezii vizuale, caligrafiate în forme geometrice, publicate în volumul FÂNTÂNARUL DE

Poeme de Llelu Nicolae Vălăreanu

Întruparea în tăcere
crucea catedralei sparge norii
nicio ploaie nu va mai cerne iluzii

Îți așteaptă întâlnirea
cu tine însăși.

Întâlnirea

Simt cum se rostogolește întunericul
se stinge sub pași.
Dunga orizontului
împrăștie flori de lumină,
irizări pe obrazul cerului,
răsăritul.

Bat cuiele înroșite
la osiile anotimpului,
să nu-i fugă roțile
de povara așteptării,
pe pantele aprinse
de dragostea ta.

Se întoarce timpul,
pe partea sa nevăzută
și curge destinul
peste pragul ușii în odaie,
flacăra fără umbre,
până când prin întunericul tău
se scaldă îngerii,
fără să-și ude aripile.

Vreau să văd plecarea

Nu-mi acoperiți ochii cu întuneric,
acoperiți-i cu lumină!
Vreau să privesc în
ochiul lui Dumnezeu;
să-l chem în interiorul sufletului,
cu cerul său cu tot,
să-l simt cum face pași mărunți
și strânge din dinți
când nu-i convine.
Zidește mereu cuvântul,
se plimbă ca un necunoscut,
prin locul păcatelor brute,
încercând nu să le ștergă,
ci să îndrepte filonul spre adevăr.
Cu fiecare gest, cu fiecare faptă,
pregătește călătoria din întuneric
spre lumea divină.

Nu-mi acoperiți ochii cu moarte,
vreau să văd plecarea,
în tăcerea luminii.

Toamnă fără iluzii

trec vânturi prin sânge
păsările ciugulesc timpul
toamna coboară prin frunze
colorând sufletul sărac
cu triste îmbrățișări

pietrele respiră în striații
aerul umed de ploi
zidurile cu detalii baroce
din piețele vieții noastre
cheamă lumina între îngeri
noaptea fuge speriată
ca un soldat în tranșee
și cheamă norocul
să tragă de sforile asfințitului

► VORBE (amin-tim între pionierii acetei formule lirice pe Apollinaire, cu celebrele sale „Calligrammes”). Alexandru Ciocoi uzitează în calligrafiera câtorva poezii, de următoarele forme: stâlpul de poartă alcătuit din două romboedre asamblate vertical, cuplu alcătuit din două jumătăți ovoidale, lacrima, triunghiul dreptunghic, pătratul, triunghiul isoscel, lumânarea, scara etc.

În ZBORUL DIN CLEPSIDRĂ aspectele moderne se regăsesc în versul liber și în tematica

actuală, desprinsă din cotidianul precar/anost. Momentul actual nu este propice poeziei. Iată cum apare astăzi poetul: „L-am văzut dând deoparte / frunze amare de nuc / și cu zâmbetul / lipit de inimă / intra / în azilul de vise.”

Volumul ZBORUL DIN CLEPSIDRĂ reliefează aspectele multiple ale personalității autorului.

Apropiindu-se de toamna vieții, Alexandru Ciocoi ne transmite un emoționant testamentul liric:

„Am să stau pe-aici /

o vreme / și-un cuvânt să-mi fie / casă / iar când ziua mă va / geme / am s-aleg singur / o masă / și pornind pe drum / de gene / să vă scriu piatră / aleasă / pentru casa din / mireasă! // Am să stau pe-aici / o vreme / tot ascuns printre / poeme! (Printre poeme)

În concluzie, Alexandru Ciocoi este un poet tradiționalist în esență, pentru care sacralitatea universului a devenit axiomă iar talentul poetic, expresia harului divin. Cu toate acestea, autorul rămâne deschis modernismului și pro-

vocărilor inovațiilor de bun simț, aduse de experimentele literare.

De la volum la volum, lirica sa a evoluat spre expresia metaforică și simbolică revelatorii. Putem afirma că la ora actuală, Alexandru Ciocoi este un poet autentic, care și-a creat un stil propriu, original. Sinceritatea expresiei, limpezimea imaginilor lirice fac casă bună cu umanismul său cald.

Poezia, reprezintă pentru Alexandru Ciocoi, o modalitate de a face lumea mai bună și mai frumoasă.

Evadare din magazinul de vise

Poeme de Vali Zăvoianu - Spania

Visare

Mă aduni într-un descântec
Mă întâmpini doar în vis
Faci s-aud divinul cântec
Dintre porți de Paradis.

Te faci ploaie de suspine
Și ești vânt răcoritor
Ce mă poartă către tine
În abisul plin de dor.

Chipul tău, întruchipare
A chemărilor apuse
N-are ochi, nici nume n-are
Numai taine nepătrunse.

Sprijin fruntea, obosită
De privirea-ți fără ochi
Și te las din nou spășită
Să-mi descânți ca de deochi.

Te-am găsit făr' să te caut
În Miracol te descopăr
Și-ntr-o muzică de flaut
Eu, cu tine mă acopăr.

Și-nvelită doar cu tine
Noaptea asta-ncerc să dorm
Somnul dorului din mine
Cel mai lung și dulce somn.

Rugăminte

Astăzi voi merge-am decis
Spre orizonturi deschise
Din magazinul de vise
Să îmi mai cumpăr un vis.

Nu mai am bani nici de pâine
Dar îmi permit să visez
Soarele să mi-l așez
În dimineți și în mâine.

Nu pot s-adun lucruri deșarte
Visarea e tot ce mai am
Mă-mbrac în acest amalgam
În drumul ce duce departe.

Depun toata viața simbria
În contul din suflet deschis
Bănuți ca să-mi cumpăr un vis
Și ca să-mi trăiesc nebunia.

Și de-aveți răspuns la-ntrebare
Pe unde găsesc azi deschise
Mai noi magazine de vise
Să-mi scrieți vă rog o scrisoare.

Închisoare de lumină

Azi din raze lungi de soare
Și plămadă de zenit
Naltă, dalbă închisoare
Tu, zâmbind, mi-ai construit.

Și privesc printre zăbrele
Melancolică, străină
Cum plutesc visele mele
Printre raze de lumină.

Chiar de-i plină de lumină,
Raze dulci, amețitoare,
Eu sunt tristă și străină
În această închisoare.

De mi-i sete, de-s flămândă
Cu caușul palmei tale
Mă hrănești, cu-alură blândă
Și-mi faci pat din moi petale...

Dacă tu ai înțelege
Dacă te-ai opri puțin...
N-ai trăi-n fărădelege
Și-ai ști că nu-ți aparțin.

Și în loc de închisoare
Fie ea, toată lumină,
Mi-ai da aripi să mă zboare
Către zarea cea senină.

Mângâierea ta mi-e lacăt,
Patul de petale, chin...
De-ai privi, măcar în treacăt
Ochii mei, măcar puțin....

Ai lăsa deschisă poarta
De la dalba închisoare
Și-ai lăsa să-mi curgă soarta
Printre razele de soare.

De voi vrea să-ți fiu visare
De-mi va fi de tine dor
N-oi alege o-nchisoare
Unde blând, m-ajută să mor.

Nu-ți clădi tu fericire
Pe-a mea moarte, egoist
Și din prea multă iubire
Nu m-opri să mai exist...

Lasă-mă să zbor, iubite
Sfarmă gratii, închisoare,
Să respir printre ispite
Existența-mi trecătoare.

Și de-o trece fără tine
Viața mea, prin univers
Uită-mă te rog, mai bine
Și trecutul fie șters.

Te-oi ierta, de îmi vei cere
Și voi transforma în vis
Condamnata-ți mângâiere
Ce-n lumină m-a închis.
Sete de culoare

Șevalet de-un alb sălbatic
Așteptând culori promise
Să le-așeze un lunatic
Cu-a lui pensulă de vise.

Asta sunt și sunt o boare
De zbor dulce și curat
Plângând dorul de culoare
Și căldura de bărbat.

Să iubesc în roșu focul
Și-n albastru nebunia
Să mai am tânjit norocul
Să-mi fac bleu melancolia.

Trupul meu supus așteaptă
Rochii verzi și arămii
Sufletul un vis deșteaptă
Să-l pictezi când o să vii.

Pe o muzică de mare,
Valuri ce se sparg de țărnam
Aș îmbrățișa culoare
Nenorocul să mi-l sfărnam.

Cer senin albit de norii
Din zenit, asta sunt eu
Sunt datornică culorii
Pânză pentru-un curcubeu.

Și îmbrățișez cu sete
Toată roua de pe flori
Mi-mpletesc zâmbind în plete
Melodia de culori.

Dorel Schor

În materie de artă, surprizele sunt numeroase. Unele sunt plăcute, altele dimpotrivă. S-a întâmplat să ajung la expoziția unui nume foarte circulat și să plec dezamăgit de cele văzute. Alteori, dimpotrivă, am descoperit un artist mai puțin cunoscut cu lucrări remarcabile. Este cazul pictoritei Marina Purcea, aflată la prima ei expoziție vernisată în Israel, în orașul Rehovot. Expoziție intitulată „Amprente“.

Artista mărturisește, într-un credo firesc, că lucrările ei sunt inspirate din natură, dar că nu intenționează să copieze natura. Ea renunță la detaliile nesemnificative, preferă simplificarea, geometrizarea, abstractizarea. Lucrează cu simboluri. Performanța ei constă în sublimarea acestor simboluri în stări emoționale, redescoperind cu voluptate formele fundamentale ale frumuseții.

Marina Purcea a absolvit secția de graphic design a Academiei de Arte Frumoase „Nicolae Grigorescu“ din București. Aceasta explică

Marina Purcea

ne bucură sufletul și retina

designur unele particularități: ariile focalizate, numărul restrâns de forme și de culori, efectele de textură, de perspective (multiple sau ...lipsa), de umbre și de lumini, fondul pseudo-mozaical. Unele lucrări sugerează frumoase tapiserii, marcate de discrete influențe folclorice sau simboluri moderne, dar cu evidentă marcă originală.

Pictorița dorește să surprindă „tot ce-și lasă amprenta pe retină și suflet“.

Să surprinzi totul e greu, poate de aceea dânsa își încearcă puterile în stiluri diverse, creează, experimentează, inventează. Experi-

mentul cubist, abstractul geometric, expresionismul convențional sau nu, subrealismul îngemănat cu simbolismul fac în „opera omnia“ casă bună.

Și nu lipsesc aluziile constructiviste sau de op-art până la o vedere stereoscopică. E interesant să constăți performanța de

a sugera mișcare, tranziție, schimbare, distanță către o destinație în care domnește muzicalitate, frumusețe senzuală și estetică.

Marina crede în materia vizuală, în elementele decorative, în fantezia naturii completată și îmbogățită cu cea a artistului. Stilul, în ciuda tuturor influențelor pozitiv asimilate, se decantează descriptiv și liric, ca o replică individuală inconfundabilă. Aparențele naturale, devenite emblematice, se combină cu elemente de realism magic realizând o viziune utopică, un univers de sine stătător. Pentru că, inversând ecuația, Marina Purcea, chiar ne bucură sufletul și retina.

Johnny Răducanu

● Cred în Duke Ellington, în John Coltrane și în Louis Armstrong. În jazz, Armstrong e Beethoven.

● Când mă uit în jur și văd câți ignoranți se cred specialiști, îmi dau seama că numai un part de-al meu face cât tot ce știi ei. Ce talentat sunt!

● Odată, la Paris, un indian cu turban mi-a ghicit în palma că o să fiu cineva important.

● Aș fi avut veleități de gangster. Nu de gâinar, ci de gangster justițiar. Azi, nici mitocanii nu mai sunt ca altădată. Pe vremuri mai citeau câte-o carte.

● Pe mine m-au violat fetele, așa mult le-am iubit. Pentru ele mi-am dat și camasa de pe mine. Am fost îngăduitor chiar și cu cele care mi-au făcut rău.

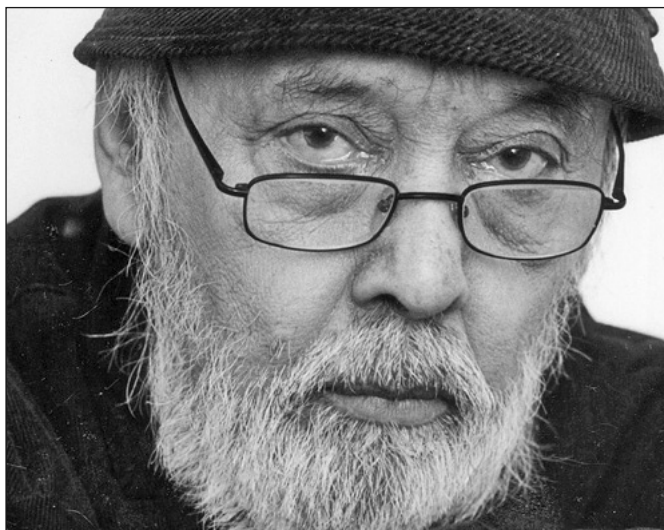
● Îmi plac femeile inteligente și emancipate. N-am găsit până acum femeia vieții mele. Totdeauna a fost o auroră falsă și am închis ochii.

● Într-o relație de cuplu, totul e să știi să umpli găurile din cașcaval. Niciodată nu-i poți oferi celui-lalt totul. Eu o împing să meargă și la altul.

● Nici o fată inteligentă, deșteaptă și emancipată nu e ușă de biserică.

● În Suedia m-am culcat pe rând cu bunica, cu mama și cu fata de 14 ani care dormea cu poza

Ce am învățat

mea sub pernă. Strigau suedezele după mine „You're a fucking man!“. Nu mai era nimeni de culoarea mea pe-acolo.

● În casa mea n-a intrat nicio proastă. Dacă a intrat proastă, a ieșit deșteaptă.

● La mine uverturile sunt frumoase, nu f..... Într-o zi mă pusesem în pat și voiam să mă odihnesc; ei i s-a făcut chef de dragoste și, în timp ce faceam amor, a luat România Literară și a început să citească. Am văzut ce face și-i stiam și ritmul de citit. Și îi zic: „Ai ajuns la pasajul ăla unde George Călinescu spune că există câteva ipostaze în care poți să negi adevărul? La care ești, la prima sau la a doua?“ Atunci gaga a explodat, a aruncat ziarul și a sărit pe mine ca o hienă.

● Un copil?! Nu cred ca mi-aș fi dorit. N-am vrut să intru în programul național de multipli-

care a rasei.

● Când am înțeles de unde pornește toată esența muzicii lui Beethoven, am avut o erecție.

● La 20 de ani iubirea ți-o decid alții. La 30 e o confuzie, din care uneori se mai nasc și copii. La 50 de ani începe să se apropie de adevăr. La 76 de ani... nu mai e nici o iubire. Am iubit până la vârsta asta și a ieșit un c...cat. Acum am doar relații.

● Politica nu mi-a plăcut niciodată. Ce dracu' să-mi placă la ea?!

● Iliescu mi-a dat o decorație și m-a făcut cavalier. L-am întrebat la ureche în timpul ceremoniei la ce e bun ordinul ăla. „Pai, când o să mori, o să se tragă trei salve de tun.“ „Mă c..c pe ele de salve!“, i-am răspuns.

● Dacă e ceva ce regret în viața asta e că n-am putut să arunc în aer comunismul. Și ce e și mai jalnic e că nici acum

nu pot.

● Sunt împotriva războaielor, dar sunt totuși de acord cu americanii.

● Modestia e lucru mare. Eu m-am îngâmfat la bătrânețe. La 40 de ani se spunea că sunt cel mai bun contrabasist din Europa și mi se urcase la cap. Orgoliul nu merge mână în mână cu arta. Inspirația nu vine decât pe suflet curat, ca într-un lan de grâu unde vântul aruncă doi-trei maci.

● Cea mai bună lecție pe care am învățat-o este simțul măsurii. Excesele sunt pentru acasă, între patru pereți.

● Nu mă duc la biserică, dar cred că există Dânsul. Dânsul chiar mi-a dat voie să-i înjur pe popi, fiindcă am spus că sunt din armata Lui, unde a fost și Beethoven general și am primit derogare să cânt și cu muzica mea să împac oamenii.

● Niciodată nu m-a inspirat nimic altceva să cânt, decât femeile. Când cânt, fiecare notă e erotică, e o iubire care se descarcă într-un final, ca în amor.

● Să nu credeți că înaintea morții m-au apucat gâinăriile. Sunt în perfecte facultăți mintale. Țineți minte că toți artiștii care au ceva de spus au încontinuu, indiferent că și-o exprimă sau nu, obsesia f...tului. Vorbitul meu e o formă de libertate. De fapt, vorbele mele sunt doar niște margini care echilibrează un conținut extrem de subțire.

Al. Florin Țene

Poezia este „timpul” izvorât din spațiul unui impuls ritmic de existență. În același moment este un loc al metaforei. Fiindcă, în aceste condiții, metafora caracterizează gândirea poetică, fiind fundamentul acesteia. Câmpul magnetic creat de metaforă are proprietatea de a coordona semnificațiile. Astfel, prin metaforă se realizează inspirația poetică ca expresie a gândirii. Poetii de mare anvergură au intuiția de a organiza metaforele într-un sistem, creând o profundă gândire poetică, cu un bogat fond metaforic. Când abordăm universul unei opere poetice, scriem de fapt despre forța cu care poetul a știut să-și construiască paleta sa de înțelesuri, subînțelesuri înglobate într-un sistem de semnificații, de specificitatea sa, deci despre metafora sa.

Esența filozofică, la unii poeți profunzi, se află în câmpul metaforic. Când poetul este el însuși, adică în metaforă, se realizează o apartenență intimă, de profunzime la Idee, într-un univers al conștiinței și inconștiinței. Metafora

Metafora ca ritm al gândirii poetice

este de sorginte filozofică. Un tot filozofic și liric, inseparabil, se realizează. O impresie de atemporalitate se realizează prin metaforă când realitatea imediată este aparent respinsă de aceasta. Gândirea poetizantă este dată de metafora întâmplătoare, când nu se constituie într-un sistem metaforic. În poezie metafora este o necesitate, dar și semnul conștiinței creatoare. Un ritm metaforic există la fiecare poet autentic, specific fiecăruia. Și Eminescu își are ritmul său metaforic, însă, diferit de cel al lui Alexandru Bălan, Stănescu, Virgil Mazilescu.

Universul poeziei este creat de sistemul metaforic. Prin poezia lui Eminescu, sau a lui Bălan, a lui Nichita Stănescu, se creează impresia că se evidențiază o disjunctie metaforică, adică o mobilitate a polilor în câmpul metaforic, o glisare de sensuri. Prin metafore Lucian Bălan a recompus Spațiul și Timpul. Bălan efectuează însă o dublă lucrare: el nu numai că pune în evidență metafora ca o celulă poetică sensibilă, ci și ca o celulă sensibilizatoare, prin incantația de cuvinte. Însă nu abundența de metafore imprimă forță unei opere poetice, ci organizarea

metaforelor, atâtea câte sunt, într-un spațiu de semnificații.

Prin metafore se esențializează o realitate, se realizează o glisare dintr-un spațiu și timp determinat spre o zonă a tangenței imaginarului și realului. Am putea spune că acest transport se duce spre mit, căci acesta are în sine raționalul ca domeniu filozofic și imaginarul ca domeniu poetic. Astfel, prin această structură a metaforei, poemul se încarcă cu semnificații de memorie a existenței, așa cum orice mit este o istorie (memorie) despre sine a umanității.

Stilul unui poet trebuie dedus din consecvența sa la sistemul de semnificații care, în final, îl definește. Acest fapt înseamnă păstrarea ritmului său inițial. Din păcate, rareori judecățile de valoare făcute de criticii de poezie se fac din sistemul metaforic respectiv asupra aceluși sistem. Marea poezie este factorul inestimabil al viabilității unei culturi, cum și al maturității sale, aceasta stă sub semnul ritmurilor distincte, de existență inițiate și fundamentale. Poetul aparține poeziei sale în virtutea faptului că el și-a contopit existența sa cu opera poetică. Chiar dacă prin

aceasta nu descoperim întocmai Omul, însă, descoperim și înțelegem o esențialitate umană răsfântă în destinul creatorului. Actul creșterii poetice este o angajare la Infinit, iar poetul, conștient de lucrarea sa, nu va putea niciodată să fie suspendat într-un punct imobil, ori în zona confortului intelectual, adică în spațiul trăirilor dobândite pe calea ideilor recepționate. Marea autenticitate eminesciană își are aici una dintre rădăcinile sale.

Opera poetică autentică este o intervenție în Absolut, o simfonie ce vibrează în spațiu și timp definită la Spațiu și timp infinite, ea este, în fiecare Timp al său, o structurare ce tangențiază filozofia implicată, a noțiunilor fundamentale ale existenței. În măsura în care poetul răspunde în existența sa despre existență, avem clar ritmul interior al operei sale. Acesta, adică ritmul, nu este cadențare, ci o esență, un ritm ce exprimă o intimitate spirituală cu poetul, prin care cititorul este sensibilizat, apropiindu-l de ceea ce rămâne inefabil, adică esență. Poetului poezia îi devine o interiorizare și o interioritate necesare. Dacă pentru Mazilescu, poezia este un fel de expulzare a eului, pentru Stănescu ea este o adâncire a sinei. Dar, pentru amândoi sistemul gândirii poetice disimulează realitatea,

**Continuare în
pagina 29**

Octavian Mihalcea

În cartea lui Florin Dochia, *Elegii de pe strada mea*, apărută la Editura Premier din Ploiești, actul trăirii este abordat aproape totemic, paradigmă situată într-o permanentă confruntare cu precara stare de fapt caracteristică mundaneității. Filonul stenic nu poate ființa fără a fi supus marilor încercări. Lupta cu negativitatea istoriei e presărată cu momente dificile: M-a umplut într-atâta încât acum sunt golit pe / dinăuntru precum nucile seci de / octombrie, precum o caroserie de / automobil predată la depozitul de fiare vechi. (Prima elegie de pe strada mea). Pericolul înstrăinării planează perpetuu asupra firelor de iarbă imberbe. Deși așteptările sunt mari, realitatea nu poate concura filonul romantic al apuselor vremuri, acum de găsit doar în vise: Nici mierla nu se va tângui în teiul stingher din fața / ferestrei, ci doar niște vrăbii obraznice mă / vor trezi la patru dimineață înainte ca / soarele să se uite peste dealul din zare. (A treia elegie de pe

Strada înaripată

strada mea). Sunt lovituri de care chiar nu te poți feri, flagelări caracteristice condiției de participant direct la realitatea străzii. Căutăm refugii, spații protectoare, salvatoare: E un păpușar undeva care ne joacă zilele ca pe niște / răni care se-nchid afară și se deschid / înăuntru. Mie îmi aduce uneori un mic / paradis al memoriei stinse în care adorm / ca un prunc. (...) Apoi îmi astup gura cu pământ și mă ascund sub / rădăcinile teiului de dincolo de fereastră (A patra elegie de pe strada mea). Ecouri bacoviene însoțesc acest elegiac periplu inițiat, propus de Florin Dochia, pe un impresionant teritoriu al hipersensibilității: Dacă atrage fluturii, viespile, țânțarii și / muștele iarăși nu e de mirare căci sunt / câțiva tei în oraș, iubit, tocmai pentru asta / am venit să-ți spun, pe trotuare, sub ploaia / de vară, florile lor se descompun, e unul / dintre aceștia chiar la fereastra mea (Elegia a cincia - magnetica). Pieșele albe, împreună cu cele negre, conturează imaginea après la lettre a unui symbolism tușant. Poetul extrage din viață atât strivirile, cât și lumina, recompunându-le oniric. Totul sub tămăduitoarea privire a ochiului sacru, simțit undeva aproape. Versurile dedicate poetului și traducătorului Baki Ymeri

invocă elegant seraficul feminității, împreună cu întreaga atmosferă inubliabilă ce ține de acest plan existențial, privilegiat. În contrapartidă, întinarea ce se etalează la colțul străzii: Alberto îmi scrie din Kosova lui că acolo are fete / frumoase ca o câmpie de căpșuni. (...) Alberto! Adu wilhelminele și sabilele, că aedul e orb / și uituc. Vecinul de august se preface în / eunuc. Închid ferestrele. Atât mai apuc. (A șasea elegie de pe strada mea). Parcă vedem plutitoare personaje chagalliene, coborând spre eclectica viață care se viețuiește, vorba lui Matheiu. Ecouri din atmosfera dramatică a lui Shakespeare defilează pe strada lui Florin Dochia, pe lângă bine și rău. Unele elegii sunt brazdate de sugestive pasaje cu muzicalitate aparte, ca niște steme perene care, chiar dacă în amurg, vor fi mereu stăpânitoare: (I walk along the street of sorrow The Boulevard of / Broken dreams Where gigolo and gigalette Can / take a kiss without regret So they forget their / broken dreams You laugh tonight and cry / tomorrow When you behold your shattered / dreams And gigolo and gigalette Awake to fiind / their eyes are wet With tears that tell of broken / dreams) (A noua elegie de pe strada mea sau trecea senină babydia). Din

păcate, opacitatea aparține jocului existențial. Unui zid îi urmează altul. Fiorii extincției pot genera stări abnorme, dereglate. În stadiul acesta se naște melancolia, în jurul luncilor noastre, lângă sufletele noastre dornice să fie iubite. Exteriorul nu îndeamnă, de cale mai multe ori, la gânduri bune. Rătăcirea esenței este pericolul major dintr-un tablou al maximei clarobscurități: Realitatea de afară te îmbracă în crepuscul și-n / cenuși vechi, te înfrățește cu umbrele, chiar / cu umbrele tale, pe care le-a adunat în fiecă / zi, la fiecă / ceas, de când te știe pe lume și / le-ai ascuns într-un loc secret (A optsprezecea elegie de pe strada mea). Ambientul devine copleșitor și incendiar. Chiar și spațiul evadărilor în vis este crispant, pentru că Dincolo de geamul întunecat e un întuneric și mai / mare, în care se prăbușesc rând pe rând / castele din cărți de foc (Elegia 21). Marile așteptări, odată cu trecerea vremii, se transformă în ample peisaje iluzorii. Nebănuite, și totuși amar știute, se arată a fi căile istoriei. Este reliefată liric strivitoarea traumă reprezentată de comunism. Tragică stare a umanității. Anxietatea crește în intensitate, iubirea reprezentând aproape singura cale de evaziune dintr-un spațiu ce ostracizează: Uneori coșmarurile rulează în culori vii, în haine / subțiri, transpa- ►

Nicolae Bălașa

În timp ce am lecturat volumul „Paradis, literatură de cuțit”, autor Liviu Andrei, volum apărut la Ed. Aius, 2011, și prefăcut de către Tiberiu Neacșu, mi-au trecut prin minte multe. Evident, mi-am pus, ca și autorul prefetei, unele întrebări, însă nu m-am lăsat sedus de un anume tip de autointerogație, câtă vreme din paginile cărții, „o lume” creionată abil îți sare în ochi și nu îți dă pace mai abitar ca oglinda fermecată care

► rente, te ademenesc cu / chipuri de prințese oarbe, cu flăcări violet / pe comori dispărute de mult în nisipurile / mișcătoare. De aceea vin și te întreb: //Cum e soarele pe strada ta, iubito? (Elegia 22). Pare că suntem prizonierii unei fortărețe globale ce ne domină trăirile. Ecoul traumatizantei realități proprii scrierilor lui Bruno Schulz, Prăvălia de scorțișoară și Sanatoriul timpului, transportă multe parabole în remarcabilele Elegii de pe strada mea. Asistăm la etalarea unor ipostaze

ține morțiș să îți arate realitatea, de aici, de oriunde, de acum sau din tot timpul. Tranșant, în cărțile sale, Liviu Andrei stă sub semnul stilului și al comunicării. Am să încep cu a doua trăsătură, nu pentru că ar ține de domeniul evidenței, ci pentru că, vreau sau nu, trebuie să dau cumva dreptate celor de la Palo Alto, California, care susțin cu încredințare că „totul comunică”. O fac însă nu fără a le aminti faptul că, cel puțin la nivel artistic, o pagină de carte, în cazul volumului numit mai sus, cu prisosință, repre-

poetice dificil de clasat, rodul maximelelor fugi în imaginar: Prințesa mării de sare vine cu sabia duhului și-mi/mângâie rănilor. Sunt în stare de joc. Plaja/mi se întinde sub piele ca o platoșă/interioară. Ceva trebuie să mă apere de/răul ascuns în carne. Ceva ca o furtună/sahariană îngropând caravane după /caravane. (le bateau ivre dans le cimetière marin). Purtând diverse măști, Florin Dochia răsfoiește astfel marea carte a universului transfigurat.

zintă tulburătorul traseu al trăirilor și zbaterilor între idei și cuvinte. Problema, la volumul pus în dezbatere, este însă, nu atât de comunicare luată separat, cât de înțelegere ca parte a ansamblului, și asta doar pentru faptul că, în general, în comunicarea interumană, realizată cu ajutorul limbajului, în comunicarea verbală, cum se spune, cotidiană sau în forme elevate și speciale (precum în volumul Paradis, literatură de cuțit), se întâlnesc o serie de fenomene care pun dificile probleme (evident, de înțelegere). La general vorbind, în toate tipurile de comunicare, dar mai ales în aceasta de tip artistic, pe lângă fenomenele de ambiguitate și vaguitate, se găsesc cele care țin de vorbirea indirectă, de aluzii, de sugestii, de suspiciuni, de diversitatea figurilor și tropilor (metaforă, metonimie, sinecdocă, ironie), de comunicarea prin figuri retorice ale tăcerii și ale jocurilor de limbaj, de implicăturile și explicăturile, prezente inevitabil în orice proces comunicational și, de fapt, de folosirea întregului arsenal al figurilor stilistico-retorice. Dacă

la toate elementele enumerate anterior, elemente bine plasate în acest volum de proză, mai adugăm gesturile, postura, vestimentația, poziția spațială, contextul de exprimare al personajelor, înțelegerea ne joacă și mai mult farse câtă vreme Liviu Andrei culege banalul cotidian, banal pe care, pe de o parte, îl esențializează, iar pe de altă parte, îl existențializează, chiar dacă lumea textului său este o lume a dezorientării umane. Această lume creionată de autorul volumului, comunică (în interiorul său) și se lasă comunicată (la nivelul textului, prin intermediul cuvântului-incizie), pentru a releva, uneori fie și numai la nivel intuitiv, mediul în care și prin care se produc toate faptele și evenimentele sociale. Ori de aici, marele pas făcut de către autor spre structurile ontologiei umane asupra unui segment de populație doar sugerat literar la noi, la români, de către Eugen Barbu și încă vreo alți câțiva autori. Iar ca să faci ontologie la nivel artistic, îți trebuie știință de carte structurată axiologic, știință de a comunica, și stil. Stil pentru a ieși din rând, pentru nu te lăsa amestecat în gloată, în curent, după cum delicat spun specialiștii, locul unde cu greu îți păstrezi identitatea. Câtă vreme paginile cărților sale conving, înseamnă că Liviu Andrei are la îndemână cele enumerate anterior, din plin.

George ROCA prezintă:

Scriitoarea Marina Glodici a lansat romanul „Aurul nobleții”

Muzeul de Mineralogie Baia Mare a fost, recent, gazda unui eveniment monden și inedit care a marcat nașterea unui nou roman istoric. Este vorba despre lansarea celei de a noua cărți semnate de scriitoarea băimăreancă Marina Angela Glodici intitulată „Noblețea aurului”. Lucrarea a fost editată de Editura Universității de Nord din Baia Mare și a văzut lumina tiparului la Tipografia Risoprint din Cluj Napoca.

Moderată de ing. Elisabeta Fodor, Șeful Secției de Mineralogie a instituției gazdă, manifestarea s-a desfășurat în 7 octombrie, începând cu ora 13 și cu participarea unui public select format din muzeografi, studenți, elevi, profesori, scriitori, jurnaliști și iubitori de cultură. Într-o atmosferă de înaltă ținută, au vorbit despre carte Nicolae Scheianu, redactorul de carte, criticul literar Augustin Cozmuța, istoricul Lucia Pop, având în marea majoritate doar cuvinte de apreciere atât față de noul roman cât și despre autoare.

„Despre această lucrare pot spune că este un roman istoric, bine conturat, ce cuprinde revoluția pașoptistă și o frumoasă poveste de dragoste ce s-a întâmplat în Cavnicul anilor aceia. Este ceva aparte față de celelalte cărți lansate de autoare care sunt biografice. Este o lucrare accesibilă, ușor de citit și profundă, promovând valorile umane și acel «aur» al nobleței care ar trebui exploatat și în ziua de azi. Cred că romanul va avea succes și o felicit pe Marina Glodici pentru această frumoasă carte”, a subliniat Augustin Cozmuța.

„Așa cum am mai spus și în prefață, romanul este o altă surpriză pe care ne-a făcut-o Marina Glodici după ce ne-a învățat cu volumele de versuri care pot spune că sunt de o mare valoare îndeosebi cele religioase. Romanul acesta este o poveste de dragoste romântică dintre un prinț englez și o nobilă româncă din Țara Lăpușului. El subliniază că noblețea nu este numai casta, onorurile și averile ci, îndeosebi puritatea sufletească, dragostea de semeni, bunătatea fără condiționare, puterea de sacrificiu și de dăruire

înspre oameni. Este o carte frumoasă, accesibilă și profundă și o recomand cu căldură tuturor”, a precizat Nicolae Scheianu.

„Prin maniera sa accesibilă și totuși riguroasă de prezentare a evenimentelor istorice, prin stilul narativ plăcut al desfășurării destinului principal, autoarea trezește în mod voit, curiozitatea de a cunoaște locuri și fapte din trecutul acestor locuri, de a descoperi „aurul nobleței” la generațiile de altădată. Recomand cu multă căldură această carte. Ea nu trebuie să vă lipsească din bibliotecă”, a spus istoricul Lucia Pop.

Printre cei care au fost la lansare s-a numărat și băimăreanul Vasile Tătar care a completat în mod spontan șirul luărilor de cuvânt. „Eu perso-

nal sunt foarte plăcut surprins de această carte care este singura scrisă despre Cavnic, orașul meu natal unde am absolvit liceul. Este foarte bine că se promovează și zona aceea pitorească încărcată de istorie inclusiv cea a mineritului. La ora actuală, reprezentanți ai societății civile sunt de părere că ar trebui să se redeschidă mineritul, pentru a putea depăși criza economică. O felicit pe autoare și o asigur că mulți căvnicari îi vor rămânea recunoscători pentru acest frumos roman care cu siguranță va atrage mulți turiști în județul nostru”, a opinat Vasile Tătar.

Mulțumind pentru participare, Marina Glodici a ținut să precizeze cât de important este să avem un sistem de valori adecvat pentru a putea contura caractere care să genereze relații sociale armonioase ce stau la baza colaborării și a progresului general. În încheiere, cei prezenți au fost invitați să admire superba colecție de flori de mină a Muzeului de Mineralogie care este unic în Europa și chiar în lume.

Romulus Robert Reuț
(Gusti Lugoianu)

Fie ca grijile tale de peste zi să treacă mai ușor, fie ca sufletul tău să fie mai senin, mai împăcat cu tot ceea ce Bunul Dumnezeu ne încearcă în marea Sa Lucrare, de a forma pământului cu chipul și asemănarea Sa.

LA MULȚI ANI, români!...La mulți ani, Omule Bun și simplu, harnic, mărinimos, iubit totodată! La mulți ani: Fiilor, Taților, Bunicii, tuturor Femeilor Tale și minunatului Om ce coexistă simultan! La mulți ani și vouă cei cu gândirea logică, analitică, limpede și repede curgătoare, La mulți ani, izvoarelor nesecate de ape cristaline și tainicilor dorinți ale sensibilelor percepții diafane, a mrejei zilei de azi ce abia s-a născut. LA MULȚI ANI, ție: Andrei, Nicolae, Cristian, Ștefan, Vasile, Ion și vouă tuturor! Să răsunе vesele glasurile copiilor în colindele sărbătorești cu amestecul dangătului de clopote ce vestesc Mărețele Sărbători: a darului, a prinosului, a Miracolului Naște-

LA MULȚI ANI, POPOR ROMÂN!

rii Mântuitorului! Fie-vă zilele senine și pline de bucurii nemăsurate, alături de succesele mărunte și un pahar plin cu vinul înțelepciunii, să aveți marea șansă a Binecuvântării cu multă sănătate, alese bucate pe mese și importante realizări. Fie-vă zilele senine, diminețile pline de miresmele acestei minunate toamne târzii și gerul iernii blând și trecător.

La mulți ani, Bunule Om, uită toate bulversările și convulsiile timpurilor, aprindeți văpăi de dor, fie-ți sacrosante și idilice zilele și nopțile, fiecare răsărit de soare să îți apară maiestuos în capul satului, târgului, orașului, capitalei. La mulți ani, omule! pentru ceea ce a mai rămas de trăit din viața ta, viață destul de searbădă și tristă uneori. La mulți ani și vouă: Dumitru, Gheorghe, Toadere, Petre, Adriane, Radu, Marian, Florian,

Costică..., vouă și familiilor voastre, zilele acestea să vă poleiască cu argint și Lumină calea minunată a faptelor voastre.

La mulți ani și acelora ce pun rațiunea înaintea pierzaniei materiale și să reînviem Spiritul Sfintelor datini, oblojind rănilor adânci, supurând ale neșansei vieților subrezite de nevoi!

La mulți ani, popor român de Sfintele Sărbători ale Creștinătății!

La mulți ani, Omule! Sărbătorile ce vin să-ți aducă bradul - pomul vieții ce-ți îmbrățișează cu ramurile-i veșnic verzi, tăcerile și neîmplinirile, ferindu-te de furtuni și năpaste, de zbucium și deziluzii, de toate relele pământului și să-ți dăruiască Speranța - izvor de bucurie, lacrimi de fericire, culoare și parfum viselor, savoarea și buchetul vinului băut din Graalul Înțeleptului sub oblăduirea Ceterelor de Îngeri!

La mulți ani cu sănătate!

*Să vă dea Domnul tot ce doriți,
Zile senine și fericite,
La mulți, mulți ani să trăiți!*

Poeme de Romulus Robert Reuț

Grădina de piatră

În modestia sa,
EL dis-de-dimineață,
trezește parcă un murmur rece
de valuri înspumate;
stârnind nisipul aspru,
grebla Călugărului Zen
niciodată nu tremură,
niciodată nu se rupe,
nici nu geme,
și nici nu greșește,
nu-i niciodată altfel...
Dar mai ales EL,
niciodată nu se plânge:
de ploaie, de arșiță,

de ninsori, de geruri
sau de vântul sacru.
Totul e tăcere, doar EL
dă ritmul clopoțelilor de vânt.
Orice unduire îi simte năpasta vieții,
precum amprenta Universului Celest
ce se îngroapă în nisipul moale -
Grădina sa de Piatră
Nemuritoare, se desfată!

Tortura (vis straniu)

m-au pus în genunchi, cerșeam
doar o gură de apă
simțea, cum de sete - limba mi se
umflă și crapă.
M-au trântit, zgâriind pardoseala
și atunci am urlat -
vreau doar o gură de apă!
Mi-au dat să beau, apă murdară,
curgând dintr-o cană spartă.
Atuncea căzut m-am târât
afară la soare
căutând doar o gură de apă,

stârnind după mine
toți câinii de-odată
târând, am ajuns alături
chiar lângă apă,
acolo în noroiul de unde vite se-adapă,
cerșind umilit, cu mânie
doar o gură de apă...
brusc, din somn m-am trezit
cu fața lividă,
cu gura uscată
atunci am cerut
doar pentru mine, o cană
curată și rece, cu apă!...

Melania Cuc

Tainicul drum al Cuvântului care zidește

**(Cristina Ștefan, Călătorie pe un ciob
de stea, poeme, Editura Fundației
Culturale Cancicov, Bacău, 2010)**

Una dintre poetele contemporane cu amprentă sigură pe pagina de carte, Cristina Ștefan este autorul ce-și destăinuie de bunăvoie taina prin care a ajuns să fie aproape de lumină și să „zboare”, ca o pasăre. Imaginar.

La urma urmei, fiecare dintre poemele autoarei volumului de față, vine și completează detaliul acelui puzzle pe care un creator cu vocație îl poartă în minte și suflet, o viață.

Modernă în expresie, cu miezul liricii personale coagulat în roca deja stabilă a unei expresii culturale, poeta mărturisește starea-i de grație a împlinirii unui om prin vibrația interioară. Elegante ca niste fregate caligrafiate pe orizontul oceanului, orânduite în pagină, ca un dans de nouri pe cerul de „duminică seară” - ori, doar efervescente havuzuri ce țîșnesc din măruntaiele pământului, așa sunt poemele adunate în volumul intitulat „Călătorie pe un ciob de stea”, - o carte frumoasă, mustind de viața cuvintelor înfrățite-

n sintagmă.

Cristina Ștefan este o poetă care nu rispiește vocalele pentru că ar dori să se audă. Cristina Ștefan deține o discreție demult uitată de mulți dintre poeții zilei de astăzi. Esența doar bănuită sub coaja cuvântului poematic este ca o vrajă care ne atrage dincolo de forma tipografică a paginii de carte.

Visul cetății, prin care autoarea aleargă, este ca o ceață de aur. Versul, ca și viața, se iscă din tăceri fertile, iar la marginea lumii cuvintelor obișnuite, intervine puterea de seducție a talentului, prin care Cristina Ștefan ne demonstrează că nu ne pierdem vremea citindu-i cărțile.

Aliniată în primele rânduri ale poeziei feminine de astăzi, autoarea nu-și mai face probleme în ceea ce o privește ca autoare a unor detalii curajoase prin expresie.

Asociate unor drumuri mai puțin bătătorite, unor tărmuri situate adesea între Cer și Pământ, poemele

Cristinei Ștefan sunt călătorii inițiatice și fiecare imagine pare să se prindă de altă imagine, să se rotească în cerc. În întreg.

Efemeritatea este inutilă și ea, este ghicită a fi suspendată în aer și în trupul poemului. Totul devine posibil, aproape palpabil. Aici, se resimte vivacitatea fiecărei sintagme cu care autoarea constăiește poemul, apoi, cartea. Exsistă o perfecțiune, o austeritate autoimpusă pentru a aduce scrisul la Artă. Și poeta este conștientă de darurile sale. Nu se zgârcește cu „vopselurile”, pe care le folosește în zu-

grăvirea distanțelor dintre oameni și aștri, dar nici nu face risipă de argumente în susținerea unei teze evident, importante. Ea este ceea ce este, un alchimist tainic și în retortele atelierului său de Poeme, fierbe, gălgâie în curgerea-i nevăzută, Lumina. Printre cioburi cu reflexii filosofice clare, se amestecă și așchii de teamă tipic umană. Uneori, văzutul și nevăzutul sunt paralele stranii, idei care, dau semn că se vor întâlni totuși, împotriva tuturor legilor fizicii clasice.

Poezia pe care o scrie Cristina Ștefan este o vrajă și o vrajbă dintre Om și Lumea înconjurătoare.

„Călătorie pe un ciob de stea”, - o plachetă cu versuri nu doar interesante și la modă astăzi, este o carte cu coperti care lasă să transpară prin ele ideea măreață de libertate spirituală.

Aici, timpul și spațiul devin doar două cotiledoane ale aceleiași seminte, din care germinează călătoria Cuvântului, a Tainei ce aprinde în om, focul creației autentice.

**Urăm doamnei Lucreția Măculescu
și întregii sale familii, cu ocazia
Sfântului Crăciun și a Anului Nou,
sănătate, liniște și La Mulți Ani!**

Suflet de decembrie

Alina Arbajter

Am urmărit orice reacție,
am închis până și zgomotul acela
de nestăpânit al inimii
și-am încercat să pătrund
în aceea lume de vis a ființei tale.
Am coborât imaginar treptele acelea
împăienjenite de brațele sufletului
încercând din răputeri să mă-nfirip
în cămăruța pe jumătate luminată a inimii.
Mi-am scos până și pantofi aceștia
plini de pietre strălucitoare,
fiindu-mi teamă că am să te orbesc.
Mi-era teamă că voi redeschide
umbrele trecutului.
Mi-era frică de primi pași desculți
pe coloana infinitului ce ți-a pecetluit soarta.

Am pătruns sfioasă și tăcută
în intimitatea sufletului tău.
Am găsit pasiuni răvășite de viață,
obloane trase, culoare întunecoasă,
anotimpuri târzii și iubiri ascunse.
De fiecare dată când îmi întorc privirea
mă izbește lumina ochilor tăi,
mirosul toamnei târzii,
Fântâna izvorâtă din picătura lacrimilor tale.

Intrând în acel lăcaș sfânt al sufletului tău
am încercat să te cunosc mai bine,
am dat la o parte obloanele trase,
picurul lacrimilor și cutia pandorei.

O parte din mine îmi spunea „Oprește-te ”
dar cealaltă îmi spunea „Continuă”.
Am ales să mă strecur cu sensibilitatea femeii
în cufărul amintirilor
și să mă aplec în genunchi în fata vieții tale.
Am vrut să-ți deschid acele rămășițe ale vieții

și să restabilesc aceea parte
a tinereții care ți-a fost furată.
Am dat la o parte voalul anilor
și te-am regăsit într-o iarnă cu priviri de nea.
Erai acel om care cerea iertarea anilor pierduți,
erai tinerețea uitată din vremuri de demult.
Speriată am trântit acel cufăr cu amintiri
și m-am ascuns pentru o clipă
în spatele acelor coloane de frunze moarte.

Aș și putut să urc și mai sus în casa morții
să desprind de pe fundalul nopții
panza aceea de nenoroc, dar...
cuvintele, vorbele, lacrimile erau de prisos.

M-am prins cu îndârjire de coloanele vieții
și în genunchi m-am rugat la îngerul iubiri
să îți dea puterea să depășești ceea ce
nici măcar nu ai început să trăiești.
Am privit în urma cum picăturile vieții
se închid odată cu retragerea pașilor mei
din lăcașul sufletului tău
și reînviind am realizat că viața este atât de frumoasă,
că primii fulgi de nea mi-au acoperit sufletul pribeag
acum la început de DECEMBRIE.
Un suflet rătăcit în palma vieții tale!

Metafora...

Continuare din pagina 23

câtă vreme gândirea
poetizantă a poezilor din
secolul XIX numește o
realitate. Dar nu se
poate disimula o reali-
tate mai înainte de a-i fi
înțeles esențele, de a o fi
trăit printr-o experiență
proprie. O profundă și
puternică experiență de
viață naște un sistem
poetic. Nu întâmplător
că Eminescu, O. Goga,
Nichita Stănescu, Virgil
Mazilescu, Radu Gyr,
etc. care au trăit mari
experiențe de viață, au
căutat un nou limbaj
poetic.

Sistemul de gândire
poetică se construiește
din semnificații care
rămân mult timp prin-

tre noi, și
apoi trec
în ecou,
ca un sis-
tem de ci-
tate. Ele sunt, și devin și
ale noastre, pentru că
cuprind și exprimă
esența umană. Deoarece
este revelat eternul
uman. O chemare lan-
sată, o invitație disimu-
lată, spre Întrebare,
spre Neliniște este
opera poetică. Aceasta
trezește latențe spiri-
tuale. Ea se identifică
uneori cu speranța, de-
oarece este și ea o ten-
siune spirituală spre
viitor.

Poetul este locuitorul
operei sale și cel care în-
cearcă o reaşezare de
lumi. El este propria sa
poezie. Iar Poezia este
Poetul.

Viorel Vintilă

Vă spune ceva dată de 15 noiembrie 1987? Pentru unii este doar o simplă dată în calendar, pentru alții o pagină importantă în manualul de istorie, un moment de referință pentru posteritate, un act de curaj nebun în fața unei dictaturi represive care devenea din ce în ce mai greu de suportat și luminița de la capătul tunelului (democrației) era într-o eclipsă totală. Ziua de 15 noiembrie 1987, o zi de duminică, în care plebea mioritică era chemată să-și dea votul unicului candidat comunist, o mascaradă regizată, o simplă formalitate și un gest civic lipsit de importanță, jocurile politice fiind deja făcute, câștigătorul cursei electorale (sic!) fiind cunoscut înainte că stampila să legitimeze candidatul la rangul de cetățean, cu trese politice, al protipendadei comuniste.

Ca de obicei în acea perioadă se lucra șase, chiar șapte zile pe săptămână, chipurile, să realizăm planul, în timp ce salariile erau măcelărite și tăiate cu până la 40% ducând la disperare și totală deznădejde pe cei 25 de mii de angajați ai Întreprinderii de Autocamioane, Steagul Roșu Brașov. Cuțitul ajunsese la os și pe la colțuri tot mai mulți își manifestau oprobriul și scârba față de conducerea comunistă în frunte cu al său dictator, Ceaușescu. În acea zi de duminică, inevitabilul s-a produs și mămligă a explodat.

Ca participant activ la Revoltă Anticomunistă din 15 Noiembrie 1987, vă voi prezenta evenimentele din acea zi, așa cum le-am perceput și simțit eu la

15 NOIEMBRIE 1987

Marius Oprea
Stejărel Olaru

Ziua care nu se uită

15 noiembrie 1987, Brașov

vremea respectivă:

Eram un tânăr care d-abia terminase armata și eram angajat al secției 410 (Sculărie) și ca toți ceilalți angajați ai Întreprinderii de Autocamioane, „fluturașul” cu chenzina, îmi fusese „alterat” serios, pe 15 noiembrie mă uitam la „lichidare” și aveam 800 de lei în minus... la un salariu de 2500 de lei... pe lângă mizeria, frigul și cozile interminabile pentru o bucată de carne sau pentru un litru de lapte. În jurul orei șapte dimineața, am ajuns la locul de muncă și trecând prin fața secției 440 (Matrițe) am văzut adunați și foarte nervoși un grup de zeci de muncitori care fluturau „fluturașii” cu salariul ciuntit,

exprimându-și nemulțumirea și indignarea prin decibeli puternici care se puteau face auziți până la poarta uzinei. Ceea ce nu știam era că revolta mocnea încă din noaptea de 14 noiembrie, când schimbul III încetase munca și își manifesta nemulțumirea; în dimineața zilei de 15 noiembrie, scânteia avea să explodeze și să culmineze cu marșul către Comitetul Județean al PCR-ului. În jurul orei opt dimineața, ies și eu împreună cu mai mulți colegi în fața secției și ne îndreptăm spre cei de la secția 440, unde venise un director economic, care încerca să calmeze spiritele, însă, muncitorii erau deja la saturare și nu mai

vroiau să audă limba lui de lemn cu promisiuni goale și explicații marxist-leniniste și au început să-l îmbrâncească pe director și unul dintre muncitori chiar îi dăduse una peste bot... Deja ne adunaserăm câteva sute de muncitori și încă mai ieșeau și din alte secții... s-a format o mulțime care intră din secție în secție cu mesajul: „Veniți cu noi!” Revolta începuse!

Luat de val m-am alăturat muncitorilor care după ce și-a îngroșat rândurile au decis să se îndrepte spre „Palat” (administrația uzinei)... acolo, muncitorii revoltați au spart mai toate geamurile clădirii... Mulțimea revoltată și nervoasă se întreabă ce are putea face pentru că mesajul lor să poate fi recepționat... cineva a strigat: „Haideți la Comitetul Județean!”... idee care a fost imediat împărtășită de cei prezenți, astfel încât coloana protestatarilor a decis să părăsească uzină, moment în care câțiva dintre muncitori au luat cu ei și câteva steaguri tricolore care erau atârinate la poarta uzinei.

Odată ajunși în fața spitalului județean s-a cântat „Deșteaptă-te române!”, ceea ce a descătușat oamenii de refularea și tribulațiile care îi măcinau de peste 20 de ani... și că din senin a urmat: „Jos Ceaușescu!”. Mii de oameni, printre care elevi și studenți, aveau în sfârșit curajul să protesteze și să se alăture coloanei „Stegarilor”... un sprijin deosebit de important care a făcut ca protestul, inițial social, să devină unul politic... s-a ajuns de la „Vrem banii noștri” sau „Vrem căldura și mâncare” până la: „Jos comunismul!” și „Jos Ceaușescu!”, o

► idee politică care nu a stat la baza declanșării acestei revolte spontane. Sincer, mie nu îmi venea să cred ce se întâmplă atunci, mă frecam la ochi și la urechi și eram total siderat... să strigi „Jos Ceaușescu!” într-un stat atât de dictatorial cum era România, era ceva ce nu se mai auzise... mai auzisem vag atunci, ca în anul 1977 avusese loc o revoltă în Valea Jiului, dar cred că manifestația din 1987 a fost mai amplă și a avut un răsunet și un impact mult mai puternic, zdruncinând din temelii sistemul comunist. După estimările de atunci, se pare că au fost în jur de 15-20 de mii de protestatari, care anesteziati de frigul din casa, de lipsa de mâncare și de tăierile salariale, au îndrăznit să se ia la trântă cu sistemul comunist și să-l pună la zid, strigând: „Jos Comunismul!”

Ajunși în fața Comitetului Județean, sediul comunist a fost devastat, s-au spart geamuri, s-a aruncat cu banane, portocale (ceea ce romanul de rând vedea o dată pe an) cu telefoane... și într-un final cineva a aruncat și portretul lui Nicolae Ceaușescu aflat undeva sus la ultimul geam... în prealabil, câțiva dintre colegii mei l-au luat la țintă cu ouă, dar în momentul când tabloul a fost aruncat, lumea era în delir, parcă fuseseră izbăviți de o tiranie care nu se mai termină.... tabloul a fost rupt în bucăți și a fost incendiat în uralele mulțimii extaziate la vederea acestui gest unic, nebunesc, dar cât se poate de real.

Nu exista un organizator, un lider care să încerce să organizeze

mulțimea și, eventual, să inițializeze un dialog cu cei de la conducerea Comitetului Județean de Partid, în care să fie prezentate nemulțumirile muncitorilor. Pur și simplu a fost o revoltă spontană, declanșată pe neașteptate, în urma tăierilor de salariu care nu păreau să mai aibă sfârșit. Nimeni nu știa ce deznoadănt va avea această revoltă, probabil adrenalina de moment ne blocase simțul realității și frică dispăruse total. Realitatea avea însă să fie alta... după vreo două ore de devastare a Primăriei în uralele celor de pe gazonul din fața Primăriei... miliția și scutierii își fac apariția și se desfășoară... fiecare fuge cum poate... forțele de reprimare intervin brutal și pun capăt revoltei. Am revenit seară să văd ce se mai întâmplă... totul era încercuit și se lucra de zor la repararea geamurilor sparte și la curățirea spațiului verde din fața Primăriei. A doua zi dimineață, totul arată că nimic nu s-ar fi întâmplat.

Alta era însă, situația în uzină, unde aveau loc ședințe extraordinare de UTC și de Partid în fiecare zi, ocazie cu care se înfiera acțiunea manifestanților și se condamnau acei care au luat parte la aceste acte de „huliganism”. Cei care au fost arestați atunci, au fost anchetați, bătuți și torturați groaznic în beciurile miliției și securității din cauza cărora unii s-au ales cu boli degenerative. După fiecare ședință de acest gen, mai dispărea câte unul dintre noi, fiind luat și anchetat, iar apoi chiar deportat în afară județului. Am avut colegi de muncă, printre care chiar secretarul UTC din acel

timp, Eugen, care fusese arestat și deportat în alt județ... Unul dintre colegii mei, un bun prieten, Postolachi Florin, Președintele Asociației 15 noiembrie, a fost și el arestat, anchetat și bătut de securiști, acum este deputat în Parlamentul României. Chiar dacă ne lega o prietenie deosebită, niciodată nu mi-a dat detalii despre clipele petrecute în beciurile miliției, aceste momente marcându-i toată viața și de aceea îi era greu să-și reamintească și să povestească prin ce a trecut... mi-a spus însă că a fost bătut rău, dar nu a vrut să intre în amănunte.

„După ce inițial se anunțase pedeapsa capitală pentru muncitorii arestați, sub presiunea opiniei publice mondiale, comuniștii au revenit asupra hotărârii lor, deportând, în urma unui proces înscenat, un număr de 61 de muncitori și schimbând locurile de muncă ale altor 27 de persoane dintre cele peste 300 arestate și anchetate în sediile Miliției și Securității din Brașov și București”. (<http://www.15noiembrie1987.ro/istoric.php>). Cei deportați s-au reîntors la începutul anului 1990 și au fost reangajați la vechiul lor de muncă și fiecare dintre ei le-a fost repartizat un apartament în Centrul Civic al Brașovului. Nu știu dacă acum mai stă carcava dintre ei acolo, mulți dintre ei au vândut businessurilor care s-au dezvoltat acolo...

În amintirea zilei de 15 noiembrie 1987, în fiecare an, pe la această dată se organizează Crosul „15 Noiembrie”- traseul de 5 kilometri al crosului comemorând drumul dintre uzina „Steagul Roșu”

(Roman SA) și Comitetul Județean de Partid (actuala Prefectură), parcurs de masă de manifestanți anticomuniști în noiembrie 1987. Câți își mai amintesc de momentul 15 noiembrie 1987? Oare a meritat sacrificul celor care atunci, și-au riscat efectiv viața și au dat dovadă de un curaj nebun, ieșind pe străzi și scandând lozinci împotriva lui Ceaușescu? Să nu-i uităm pe cei 61 de muncitori deportați și pe cei 300 de arestați și anchetați care au fost supuși terorii și chinurilor din beciurile Miliției și Securității.

Eu, unul, ca brașovean și ca participant la evenimentele din 15 noiembrie 1987 nu pot uita această zi istorică și prin acest articol vreau să îmi exprim respectul și aprecierea pentru cei 61 de muncitori deportați (dintre care 12 nu mai sunt printre noi) și pentru cei 300 de arestați și anchetați care au suferit de pe urma revoltei de la Întreprinderea de Autocamioane. Revolta de la „Steagul Roșu” a fost bombă cu efect întârziat care avea să explodeze doi ani mai târziu, când Revoluția din decembrie 1989 avea să-l detroneze pe dictatorul Ceaușescu și să dea speranțe unei vieți mai bune, care, din păcate, pentru mulți nu s-a adeverit.

Să nu uităm momentul 15 noiembrie 1987, ziua când frica a fost învinsă și pusă la respect de către 15 mii de oameni curajoși, care au îndrăznit să-l înfrunte pe dictator și să arunce cu ouă în tabloul lui Ceaușescu atârnat pe frontispiciul clădirii Comitetului Județean și să strige: „Jos Ceaușescu!”.

Despre o anume normalitate

reguli nici nu trebuie stabilite – au făcut-o bunele maniere, cutumă de-o viață ! - și nici analizate. Dar dacă se mai întâmplă și scene de felul celor la care am asistat, făcând parte din publicul d-sale, ascultându-l recitând din Homer în română și parțial în greacă, în traducere proprie, atunci chiar că trebuie să recunosc faptul că imaginația este întrecută de realitate, cu condiția ca aceasta din urmă să aibă șansa ei de normalitate și firesc, dar și cu nuanțarea că deși reale, asemenea prilejuri par totuși incredibile.

Adevăratul motiv pentru care trăim într-o lume străină este acela că ne-am renegat starea inițială de armonie dintre noi și natură. Am optat pentru libertatea extremă trăită periculos, experimentalist, la extreme dacă nu între extreme. Ea nu are reguli, limite, morală, principii. Armoniei i-a luat locul negarea-cu-orice-preț. Prețului - prețul banului fără valoare, fără acoperire, virtual. Starea unei societăți este reflec-

tată de felul în care se scrie, se iubește, se râde, nu de cel în care se mănâncă ori se doarme. Echilibrul forme clasice a poeziei cu rimă a fost negat de versul liber până într-atât că este tot mai dizarmonic și agresor. El e permisiv, corespunzând opțiunii pentru o exprimare fără reguli și convenții, devenind însă prin aceasta însăși Regula și anume aceea de a nu se mai respecta nimic. De aceea omul nu mai crede decât după ce vede – catastrofe, dezastre etc. - pentru că binele nu face poc ! ci se manifestă în tăcere și discreție.

Ai avea atunci impresia, ca mine, în luna martie a acestui an 2011, că normalitatea ne-a luat urma și ține aproape, simpatcă, fidelă, mergând în spatele nostru, pe urma pașilor noștri, a căror călcătură o fi și timidă și fermă, ba poate chiar lipită de noi deși ne comportăm ca și cum nu o dorim... de teamă să nu fim nevoiți s-o scoatem afară la ore precise, exact când nu avem dispoziție. Pentru o gură de aer. Poate și de rai.

La Mulți Ani, Maestre!

Vă urează

**Monica Mureșan
de Moș Nicolae 2011**

Din poveștile oamenilor

Poem din volumul

„Fără întoarcere“

Dorin Popa

„Numai unui mort nu-i mai este
foame și sete” (Părintele GALERIU)

deși ea acum mă privește vesel,
ușor dominator
în curând va plânge
mi se va arunca în brațe
și va plânge
fața ei va fi, peste un ceas,
buhăită și plină de pistrui mari
da, ea-mi vorbește cu exuberanță
ea despletește pentru mine o poveste

frumoasă și tristă
din veșnicele povești ale oamenilor
ea nu pare a ști acum
nici măcar
că nu suntem de același sex
peste un ceas
mă va izbi cu pumnii în piept
va smulge cămașa de pe mine
mă va săruta plânsă, pătată
cu disperare pentru întâia
pentru ultima dată
n-o ascult,
o privesc dintr-o parte, concentrat
– o doamnă distinsă, cu trăsături
delicate și ferme –
dacă aș săruta-o acum
ca pe un imbecil
prins cu mâna în buzunar
m-ar pălmui

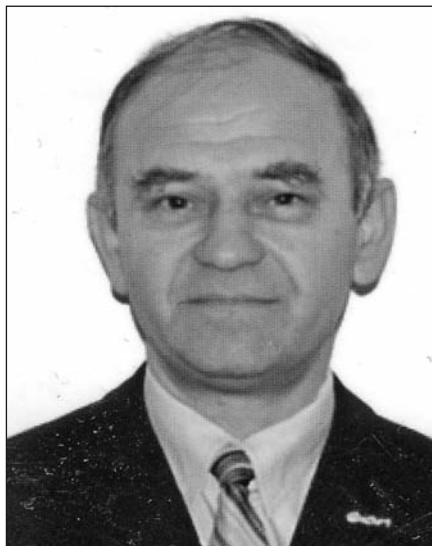
Portret de scriitor Valeri Toderici

Gavril Moisa

Valeri Toderici vine de pe fermecătoarea vale a Telcișorului din mirifica Țară a Năsăudului. Până ce și-a luat zborul spre alte zări, a trăit și copilărit pe valea Sălăuței (cea care leagă Ardealul de Maramureș, cum îi place lui să se laude), care i-a marcat definitiv copilăria dar și viitorul, fiind parcă atins de o aripă de înger, care l-a înaripat pe tânărul acela sfios, timid, ambițios și harnic, inteligent și prietenos, să zboare cât mai sus și cât mai departe spre împlinirea lui și mulțumirea celor din jur.

Cu o figură plăcută, cu o privire luminoasă și caldă în care vezi imaginea omului bun, iscoditor și dornic de cunoaștere, Valeri Toderici vine dintr-o lume fascinantă, căreia îi cunoaște bine toate ungherele și problemele de orice fel și de orice natură. L-am cunoscut cu ani în urmă în cadrul Cenaclului cadrelor didactice din Municipiul Cluj-Napoca, „Octavian Goga”, unde inginerul specialist în instalații, membru al cenaclului (dar și a altor cenacluri și societăți locale), m-a impresionat și emoționat adesea cu creațiile sau intervențiile făcute, cu sensibilitatea sa, cu preocupările și trăirile sale intens conjugate de dorința insistentă de a se autodepăși, de a lăsa un semn în urma sa și nu numai.

Surpriza mea a fost însă și mai plăcută după ce am reușit să-i citesc și cele două lucrări publicate, volumul de eseuri, „Zaiul de pe Slăuța” și cel de versuri „În calea uitării” (2009), care îl așează și pe

el, alături de înainșii și corifeii săi, în panteonul nemuririi.

Valeri Toderici este incontestabil un meșter al condeiului, un bun cunoscător al metaforei, inedit și original, având capacitatea scriitoricească de a ne aduce în atenție lumea aceea naturală și fascinantă a copilăriei sale, convingându-ne că știe și cunoaște foarte bine „Zaiul de pe Sălăuța”, reușind prin cuvânt nu numai să ne emoționeze, ci și să creeze și să genereze cititorului emoții de neuitat.

Împărtășesc și eu ideea altor confrăți că, atât prin vers cât și prin evocările-eseu, Valeri Toderici „reânvie pentru cititorii săi vremuri uitate, ascunse (dar nu zăvorâte) în adâncul inimii și readuse acum la lumină, cu nostalgică bucurie”.

Poeziile sale, deși unele sunt în fapt niște poeme epice, sunt adevărate tablouri viu colorate ludic, de trăiri și căutări, transpuse în versuri bine clădite din punct de vedere poetic. El scrie simplu, direct, curat și frumos, cu spiritul și stilul său reconfortant, cu harul și talentul său de bun narator.

Am convingerea că atât în poezie cât și în proză Valeri Toderici mai are încă multe de spus, că tentativa și intenția sa de a deveni scriitor de cea mai bună factură, se află pe un drum cu finalul așteptat de către noi toți. Mult succes!

De unde-atâta... energie?!

Valeri Toderici

De unde-atâta...energie?!
Când te văd venind spre mine;
Parc-am arcuri în călcăie;
Să te strâng în brațe-mi vine!

Când îți întâlnesc privirea;
Doi ochi negri, sclipitori,
Nu știi cum „mă pierd cu firea;
Te cuprind de subsiori.

Nasul mic, fața rotundă,
Roșie ca trandafirul;
Nu știu cum, da-ntr-o secundă:
Buzele-ți sunt ca și ...mirul.

Ca doua pisoturi nude
Îmbibate în ...solvent
Limba parcă... se ascunde,
Dar apare...abundent!

Sânii tăi mă „nervează”
Și-imangai ca inbatat;
Fața ta se-nbujorează
De atâta mangaia.

Ochii tăi se dau pe spate,
Parcă-s ”hinte” răsturnate,
Buzele...imaculate;
Si tucă...pe săturate!

Nu există împlinire
Mai profundă, ”mai cu saț”
Ca ”sărutul-prelungire”
Și cuprinsul: braț cu braț.

Sărutul e ”mulțumirea”
Dăruită celuiilalt,
Pentru a dovedi iubirea
Ori și când...neâncetat!

Poveste de Thanksgiving Day:

Românii din Armata Statelor Unite

**Simona Botezan
Washington D.C.**

De-a lungul timpului foarte puțini români din SUA au fost remarcați de mass-media pentru că au ales cariera militară, sau voluntariatul în Forțele de Rezervă. Despre majoritatea nu se știe nimic, deși viețile lor au avut traiectorii inedite datorită acestei decizii.

„Eroi sunt cei care și-au păstrat raționamentul și umanitatea intacte în fața suferințelor groaznice. Eroi cunoscuți sau anonimi, unii știuți doar de Dumnezeu, spunea Silvia Cartwright. Am întâlnit asemenea eroi, iar astăzi vi-i prezint și dumneavoastră:

Pentru Daniel Lovasz înrolarea în armata americană a fost momentul decisiv în viață. Nu numai că în 3 ani a obținut cetățenia atât de dorită, dar a reușit să-și construiască o carieră strălucită. S-a înscris la University of Baltimore pe banii armatei, și-a luat licența și master-ul în asistență medicală, apoi a devenit profesor la o universitate în Florida. Ulterior a lucrat în

cercetare la un spital militar din Germania, alături de soția sa, care era medic militar.

Căpitanul Daniel Lovasz a fost decorat în România, în martie 2009, pentru sprijinul deosebit acordat soldaților români în spitalul militar Landstuhl din Germania. Însemnele din partea Ministerului Apărării Naționale și ale Comandamentului Operațional „Mareșal Alexandru Averescu”, i-au fost înmânate de general-locotenent Dan Ghica Radu.

Visul american al lui Daniel Lovasz a început în 1996, când a părăsit vasul luxos de croazieră unde lucra ospătar. A coborât la Miami cu o viză de tranzit și câteva sute de dolari în buzunar, și a plecat în necunoscut. „Nu aveam bani, nu aveam nimic! Nu aveam un loc de muncă, nu aveam o casă, un acoperiș, am dormit în mașină. Cel mai greu moment a fost a doua săptămână după ce am fugit de pe vapor, pentru că îmi expira viza. Dormeam în mașină cu încă un baiat din Brașov, Costică Axinte. Eram la momentul de a alege dacă mergem acasă sau mai stăm”, își amintește Daniel. Și a ales să stea! A analizat oportunitățile și a hotărât că trebuie să

obțină cetățenia cât mai repede. „Cea mai ușoară modalitate a fost să intru în armată” a povestit Daniel pentru România Liberă. „Și am intrat în armata Americană, iar acum după 15 ani sunt căpitan în rezervă”, spune Daniel, care locuiește acum în Charleston, South Carolina.

Un caz special îl reprezintă o familie de emigranți care are patru copii în armata SUA! În urmă cu cinci ani, familia Luca a emigrat în Statele Unite, iar cei patru copii ai lor s-au înrolat în US Army și își servesc cu cinste și onoare patria adoptivă. Angela Luca este din Oradea, iar soțul ei, Viorel, s-a născut la Brașov. Dintre cei patru copii: Patricia, Paul Roger, Filip și Jane, primii trei sunt ofițeri în US Navy. Jane este apprentice cadet în US Marine Corps. Din august 2010, Jane Luca se află în Camp Bastion, Afganistan.

Patricia Luca Jacobs (fiica cea mai mare a soților Luca) are 27 de ani și a ajuns în SUA cu o bursă de studii. A absolvit cursurile universității La Salle din Philadelphia și pe cele ale Liberty University, specializarea Psychology Counseling. În 2006, când familia ei au sosit în Memphis, Tennessee cu un green card,

Patricia lucra deja în US Navy și era singura membră a familiei cu un viitor stabil în Statele Unite. După sosirea familiei Luca în SUA, Patricia a mai absolvit Naval Postgraduate School ASA, Section on Statistics in Defense and National Security.

Paul Roger Luca a fost al doilea dintre cei patru frați, care a ales cariera militară în patria adoptivă. Din 2009 el este medic în baza militară de la Yokosuka, Kanagawa, aparținând US Navy.

Filip Luca, a absolvit în 2011 Liberty University, specialitatea Științe Sociale & Teologie și este, de asemenea, ofițer în US Navy.

Mezina familiei, Jane Luca, s-a înrolat în US Marine Corps imediat după absolvirea liceului (în vara lui 2009). După primul an de facultate și de pregătire intensă în Arnold Air Force Base din Tennessee și Naval Air Facility El Centro din California, Jane a fost relocalată în Camp Bastion, cel mai mare oraș militar din lume. Bastionul este o bază logistică britanică, situată în nord-vestul Afganistanului și deservită de 21.000 de soldați americani, englezi și danezi. Este baza militară vizitată de premierul Tony Blair în 2006, de Prințul William în 2010, și locul în care Prințul Harry al Marii Britanii a participat la training și misiuni de luptă. În această unitate militară de elită, Jane Luca are ►

poeme de Beatrice Silvia Sorescu

Har

În luminișul dintre gânduri,
Bat cu-ndrăzneală două scânduri,
Sădesc acolo câte-o floare

Și-apoi un răsărit de soare

Și pun altoi de lămâiță,
Apoi un suflet de fetiță,
Zambile roz și busuioc
S-aducă inimii noroc,

Și fac un gard doar din cuvinte
Să ia confrății toți aminte
Cum se clădește-o casă nouă
Când ți-este sufletul de rouă.

Iubirea-i un izvor

Vreau să scriu pe cerul lunii
Cu flori albe de petunii,
Vreau să scriu cu ghiociei
Pe ierni grele cu cercei,
Țipăt încropit în noapte,

Litere nedescifrate,
Vreau să scriu bolți de cuvinte,
Frunze galbene și sfinte,

Dimineți de bob de rouă,
Vreau să scriu în lună nouă,
Vreau să scriu în tine, dor,
Că iubirea-i un izvor!

Seară de decembrie

Stau în casă, lângă foc,
Lemnele trosnesc, se ard,
Vai, ce bine e, ce cald!
Timpul însă nu stă-n loc.

Limbile la ceas gonesc,
Norii iasă, fug, se -adună,
Cerule nu mai are lună,
Clipele se rătăcesc.

► șansa și ambiția
să-și construiască
o carieră strălu-
cită.

Ofițer de carieră în România, Tudorel Caliga a emigrat în SUA și a ales tot cariera militară. Absolvent al Universității Navale „Mircea cel Bătrân” din Constanța, Tudorel Caliga era deja ofițer și inginer electromecanic, atunci când a ajuns în SUA și s-a angajat în US Navy. Astăzi noua lui Mecca este Washington National Harbor, port pe râul Potomac, situate în capitala Statelor Unite, iar pasiunea lui pentru vapoare, ocean și cariera militară au rămas neschimbate. Actualmente Tudorel Caliga lucrează la Amtrak.

Ianos Gyulai, un român din Lugoj, și fiul său, Ares, au devenit voluntari în Forțele de Rezervă, scrie publicația Gresham Outlook. Cei doi au emigrat din România în 2009 și s-au alăturat rezerviștilor armatei americane la 10

august 2010. Au aflat despre Forțele în Rezervă navigând pe Internet în căutarea unui liceu pentru Ares. În calitate de rezerviști, românii trebuie să se antreneze un weekend pe lună și două săptămâni consecutive în fiecare an. Au depus jurământul la Centrul pentru Procesarea Înrolărilor în Armată din Portland, Oregon, în prezența locotenent-colonelului Thomas Crowson, comandant al Batalionului de Recrutare Portland.

Ianoș, în vârstă de 41 de ani, a făcut armata în România între 1988 și 1990 și își amintește în detaliu evenimentele din 1989: „Am stat în cazarmă așteptând ordine. Nicio persoană din cazarma mea nu a avut dorința de a-i apăra pe dictator și pe soția sa, care s-au folosit de Securitate pentru a zdrobi opoziția. Armata română a fost de partea oamenilor, nu și Securitatea!”, a declara Ianoș pentru Ro-

mânia Liberă, amintindu-și zilele tensionate ale revoluției române.

Prin înrolarea armată el speră să poată studia pentru a-și îmbunătăți viața în Statele Unite și a obține mai rapid cetățenia americană decât civilii. Întrebați dacă nu sunt îngrijorați de o detașare în Irak sau Afganistan, Ares a răspuns că deși nu vor să fie detașați în acele țări, dacă se va întâmpla acest lucru vor fi pregătiți.

„Dacă un imigrant civil poate aștepta mulți ani înainte de a deveni cetățean american, pentru un imigrant din armata Statelor Unite, cetățenia se poate obține în mai puțin de un an, deoarece acesta primește autorizațiile de securitate (security clearance) mult mai rapid”, spune Kyle Morris, recrutatorul celor doi români. Kyle Morris s-a declarat impresionat de decizia lor de a servi țara de adopție. „Au fost motivați. Au vrut să facă acest lucru. Este frumos să avem oa-

meni așa de angajați cum sunt ei”, a precizat recrutatorul.

În SUA a început sezonul sărbătorilor de iarnă: pe 31 octombrie Halloween; apoi Veteran's Day pe 11 noiembrie, motiv pentru care m-am gândit la românii din armata SUA. De Thanksgiving Day vreau să le mulțumesc în mod special acestor oameni mândri de originile lor tricolore, pentru că au ales să-și reprezinte cu cinste și onoare ambele patrii. Atunci când le este greu m-aș bucura să-și amintească vorbele lui Napoleon: „Adevărul eroism constă în a fi superior față de problemele vieții, în orice formă ne-ar provoca la luptă”.

Iar de Crăciun, soldaților români de pretutindeni, acestor eroi modești și necunoscuți, le doresc să aibă parte de sănătate și cel mai prețios cadou: un moment fericit în mijlocul familiei. Happy Holidays!

Vavila Popovici -
SUA

Cinstea floare rară, mult căutată, mult dorită

„A trăi cinstit este totuna cu a trăi corect și drept” - Platon

Ei, da! „Pentru 50.000 de euro nu mă dau jos din pat!” Asta probă de cinism! Iată omul nou creat de aceste vremi post - revoluționare! Asta da, sentiment de superioritate, de încredere exagerată în propriile capacități! Asta, da, narcisism! Om care și-a văzut imaginea reflectată în nu știu ce oglindă și s-a îndrăgostit de ea... Asta da, orgoliul - manifestare exagerată a egoului care se dorește superior celorlalți! Asta da, neobrăzare - lipsă de cuviință, poate chiar impertinență?

Cu adevărat omul cinic are ceva diabolic, pervers în ființa sa. Ciniicii (de la kynos = câine), au fost adepții școlii filozofice antice întemeiată de un elev al lui Socrate, sub deviza: „Să trăim conform naturii” - restrângere la nivelul animalității, cu dispreț față de principiile elementare ale moralei. Emblema lor era un câine. Cinismul a apărut în acele vremi ca un antidot, ca rezultat al descurajării societății grecești după războiul peloponeziac din secolul V î. H. care a

dus la decăderea Atenei, dar și la ruina statelor grecești, iar după război economia a intrat într-o perioadă de criză. În vremurile noastre ce îi determină pe oameni să devină cinici? Cinismul este o manifestare a cruzimii, iar după cum afirma Nietzsche, este „una dintre cele mai vechi desfătări ale umanității, pentru că procură cea mai înaltă voluptate a sentimentului puterii”. Nu cumva este și lipsa iubirii de semenii?

Viața omului este un motor în mișcare care trebuie să producă energie într-un mod oarecare. Orice energie nefolosită slăbește, dispăre. Activitatea este legea vieții; trândăvia înseamnă moarte. Ni se dă viață pentru ca noi să facem ceva în tot acest timp dăruit, cât ne funcționează „motorul”, lumea „candelă a existenței fiind, iar omul flacăra ei”. Și la sfârșit dăruim noi împlinirea sau neîmplinirea vieții - Creatorului... Dar

nu orice fel de mișcare, ci activitate îndreptată spre un scop util și creator, lenea și hărnicia fiind două stări în care omul se poate încadra. Prin lene sau trândăvie - atitudine necinstită fiind, energia sufletească se scurge, trece în degradare morală ce vizează viața spirituală, și care, în același timp tensionează relațiile cu cei din jur. Astfel lenea este definită ca „o răătăcire și nepăsare pentru mântuirea veșnică a sufletului, prin care omul se întristează și se dezgustă de binele pe care trebuie să-l săvârșească; pentru aceasta el fuge de osteneala cu care se face binele”, ne învață Religia. Omul harnic are o dispoziție pentru muncă - condiția existenței, dovadă a sănătății fizice și sufletești. Munca asigură dinamismul sufletului angajat creator spre producerea bunurilor materiale și spirituale; aduce adevărata bucurie. Chiar dacă munca pretinde

efort și sudoare, ea nu constituie o povară a vieții, ci angajează spre un ideal care, pe măsura împlinirii, aduce sufletului satisfacția deplină; ne face viața mai frumoasă, cu rezultate care bucură pe fiecare om și bucuria se însumează, ajutând întreaga societate. Condiția esențială a vieții fiind, munca este sfântă ca viața însăși. După învățătura creștină „Munca este izvor de virtuți. Ea luminează mintea, întărește voința, înalță simțămintele, aduce răbdare, bărbăție, stăpânire de sine, potolește patimile și înlătură ispitele.” Și să nu uităm că „pasărea este mai în siguranță când zboară, iar omul când muncește.”

Acum, în aceste vremuri, nu e timp pentru prea multă odihnă! Viața înseamnă muncă, strădanie, jertfă. Important este însă felul în care ne desfășurăm munca. Adevărata bucurie a vieții o simt numai cei ce pot aduna și folosi bunurile vieții prin munca lor cinstită, aflată sub binecuvântarea lui Dumnezeu, în armonie cu viața celor din jur, așa cum orice instrument dintr-o orchestră intră în armonie cu celelalte. Nu se poate cânta fals! Iată că se poate! ne dovedesc unii prin acțiunile lor. Nu are ureche muzicală sau refuză să-și armonizeze unele impulsuri și instincte și spune cu dezinvoltură: „Nu mă dau jos din pat pentru doar 50.000 de euro!” Ați auzit? Iată mo-

„Autobiografie“

Am fost director la o mare întreprindere socialistă. Cafeaua de dimineață era pregătită de o secretară sexy, mergeam la serviciu cu Dacia neagră. O dată am fost întrebat dacă fabrica nu contribuie cu 10 mii de lei pentru înmormântarea unui tovarăș din Comitetul Central. Am spus că cu atâția bani aș înmormânta întregul Comitet. Din acel moment am devenit director la o întreprindere mai mică.

Cafeaua zilnică era pregătită de o secretară mai în vîrstă, la serviciu mergeam cu furgoneta

fabricii. O dată am fost apostrofat că nu am fost la ultima ședință de partid. Am răspuns că dacă știam ca e ultima m-aș fi dus sigur. Din acest moment am lucrat ca maiștru.

La serviciu mergeam cu mașina proprie și eu făceam cafeaua de dimineață. În atelier aveam pe perete poza lui Ceaușescu și a Lolobrigidei. O dată mi-au spus că de ce nu dau jos poza curvei de pe perete. Am luat poza lui Ceaușescu. Din acest moment am lucrat zilnic la săpat șanțuri.

Mergeam la lucru cu bicicleta și duceam cafeaua de acasă în termos. O dată în timp ce săpam

șanțul au venit și mi-au spus să-mi ascund bicicleta deoarece va trece pe acolo o delegație de partid de la București. Am răspuns să nu-și facă probleme, deoarece bicicleta este închisă cu un lacăt... din acel moment am rămas fără lucru... o vreme am fost șomer până la schimbarea orânduirii...

M-am reabilitat, am intrat în politică, am intrat în partid. Cafeaua îmi este servită de o secretară sexy, la serviciu merg cu un Audi cu șofer personal. În rest imi țin gura și din când în când ridic mâna să votez. Îmi crește nivelul de trai de la o zi la alta!

Propus de A.V.

► torul care îl poate mișca și o spune fără jenă, metaforic. El are etalonul său. Cum îndrăznești tu, un „oarecare” să nu-l respecti? Acest gen de oameni nu au acel sentiment moral „prin esență activ”, după cum spunea un filozof; emoția morală fiind sentimentul unei solidarități, o armonie pe care o simți, uneori o cauți; ea este măcar simpatia, dacă nu dragostea socială; ea este dragostea de țară care trebuie să ne înstăpânească inimile. Pot dormi liniștiți oamenii necinstiți? Nu îi apasă greul păcatului?

Să ajungi un om serios și cinstit, trebuie în primul rând să fii călăuzit de principii și valori. Cinstea nu este o vocație, dar este o opțiune dobândită prin educație, prin voință; defectele de caracter se pot corecta; până la sfârșitul vieții avem a ne strădui de învățat... Cinstea e o floare rară, este adevărat! Ar

trebui să fie mult dorită, mult căutată! Omul cinstit nu minte, nu înșală pe nimeni, nu umblă cu șiretlicuri, nu fură, în nici unul dintre nenumăratele feluri în care se poate fura, el este sincer, spune ceea ce gândește și ceea ce nu distruge pe celălalt, el nu vrea să aibă decât ceea ce este al lui și ceea ce a dobândit pe drept. „Nu există moștenire mai prețioasă decât cinstea” spunea William Shakespeare.

Necinstea înseamnă corupție, înseamnă abateri de la morală. Autorul unui articol ne spune că „Transparency International definea corupția astfel: Corupția, în sens larg, reprezintă folosirea abuzivă a puterii încredințate, fie în sectorul public fie în cel privat, în scopul satisfacerii unor interese personale sau de grup; definiția dată corupției în cadrul ONU și reluată în strategia națională anticorupție este: Esența fenomenului corupției constă

în abuzul de putere săvârșit în scopul obținerii unui profit personal, direct sau indirect, pentru sine sau pentru altul, în sectorul public sau în sectorul privat; dezbaterile din Parlament: Pentru populație cauza principală a corupției se transformă într-un complex de cauze situate la nivel sistemic, adică legi prost făcute și pe deasupra încălcate în mod sistematic de chiar cei care ar fi trebuit să vegheze la aplicarea lor. Clientelism și cliici în competiție pe resurse.” Necinstea este o haină care îmbracă toate țările din lume, iar Transparency International a comunicat zilele acestea că România este mai coruptă în anul 2011 decât în 2010.

Un alt exemplar al tipului de corupt al tranziției spunea într-un interviu (citit într-un ziar), că acela care încalcă legea e un prost pentru că legea e atât de permisivă în România, încât poți să faci și să

desfăci o grămadă de lucruri cât se poate de legal, precizând că el nu a încălcat legea nicio dată, și întrebat dacă a încălcat moralitatea în afacerile sale, a răspuns că așa ceva nu există dacă vrei să câștigi bani în afaceri. Nu este și această o dovadă de cinism? Mă întreb: Oamenii cinstiți și cu judecata dreaptă ce pot înțelege din toate aceste exprimări, afirmații? Din toate aceste fapte necinstite și nepedepsite?

Mântuitorul ne spune că „orice pom care nu aduce roadă bună se taie și în foc se aruncă” (Matei 7, 19). Cine o va face? Cine trebuie să o facă?

Dar să închei optimist, cu un citat al unui filozof sicilian: „Omul este o eternă făgăduință”- adevăr izvorât dintr-o pătrunzătoare și îndelungată analiză a sufletului omenesc. Eterna promisiune, eterna așteptare a schimbării omului în bine...

Poeme de Gheorghe Pale din volumul „Constelația Lyrei”

Arpegii orphice

Arpegii orphice... Tonuri tulburătoare,
Ademeniri dinspre divinitate,
Armonizări din șopot de izvoare
În frunze de-adieri înfiorate.

Ecouri rostuite să amuze
Cum a visat hieraticul Poet
Aleasă dăruire de la Muze
In farmec de idilă, cântată, ori sonet.

Dispute

Aristotel și-a exprimat părerea categorică :
„Orpheus n-a existat. E un vis.
Nu există nici o confirmare istorică
Si „Poemul Orhic” nu el l-a scris.”

Alți gânditori antici au consemnat și au spus
Că „poemul nu l-a creat Orpheus
Că acesta a fost gândit și compus
De către Kerkops Pythagoreul”.
Poemul Orhic este sortit să trăiască
Impodobit cu metafore, epitete și grație
Și este proiectat pe bolta cerească
Intr-o cosmică, strălucitoare constelație.

Argonaut

Navigator pe Argo “ corabia vorbitoare”
Furtuni înverșunate prin cântec a-mbânzit,
Alătura de Iason în expediția-n care
Pe ape “ neatinse de vâsle” au plutit.

Stoluri de armonie se răspândeau pe ape
Solfegiile la lyră talazuri îmblânzeau
Syrenele vrăjite se adunau aproape
Atrase de splendoarea pe care-o auzeau.

Aura sublimă

Vremea a arătat că Poeții nu mor
Orpheus însemnând armonie, grație, mister;
Muzele i-au așezat cu mâinile lor
Lyra într-o constelație pec cer.

Intre adevăr și-al iluziei rost
Un filozof s-a pronunțat explicit :
Dacă a fost sau n-a fost
„Nimeni nu-i poate lua lui Orpheus
Aura sublimă conferită de mit”.

Poeme de Ion Iancu Vale

Percepție metafizică

Eu trebuia să pier demult
Pe când aveam mai putini ani
Iar viața-mi plină de tumult
N-o prețuiam nici cât doi bani.

Când încă nu știam ce știu
Și peste tot eram prea viu
Și mai puteam frumos visa
La Cineva, la Undeva...

Și căutam Supremul Zeu
Jur-împrejur și-n capul meu
Și-l tot pierdeam și-l regăseam
De nu aflam cum mă numeam.

Din clipa când Vale, mi-am zis
Ce-ar fi însemnat să-mi zic Abis?

Și-am coborât într-un alt Eu
L-am perceput pe Dumnezeu.

Autorăstignirea

Alerg spre mine și mă caut
Dorm poate-n gândul unei flori
Sau mă-nfășor în cânt de flaut
Ori mă împrăști în ninsori

Mă am toreador și taur
M-aștă cu roșu și mă sar
Ochii îmi plâng nădejdi de aur
Si sub copite-adânc mă ar

Să cânt ca lebăda, se vrea
Dar eu mă gust de mult pierit
Căci într-o clipa dulce - grea
Cu Dor de cer m-am otrăvit

Neîmpăcat mă caut, trist
Spre soare încă mai privesc
Un singur frate am, pe Christ
Și deci m-autorăstignesc

Îmi mângâi stânga pironită
Cu dreapta încă liberă
Sfidez retina-nmărmurită
Când tot înviu din literă

Și iar mă caut, iar mi-e dor
Din nou m-autorăstignesc
Și pregătit lucid de zbor
Un Semn aștept ca sa pornesc

Umblătorul

Când m-aburcau lupii, nebunii
Și-mi reproșau vechi îndoieli
Reinvoacăm însemnul mâinii
Și purcedam spre învoieli

Îmi scârțâia a drum călcâiul
Strivit de glezna-mi visătoare
Căci mă muncea, mocnit, tehiul
Perfidul semn de întrebare

Strălimpede precum izvorul
O lacrimă-mi gemea pe brânci
Dar îmi urmam ,docil, piciorul

Atras de tainele din stânci

Și-acum se leagănă în noapte
Lămpașul meu de umblător
Mă-mpresură nestinse șoaapte
Și duhul blând al munților

Eu merg, și tac, și mă închin
Căci de la vârf începe cerul
Spre care-acced în pas senin
Doar, doar îi voi afla misterul

Urăm colaboratorilor si cititorilor noștri, oriunde s-ar afla,
cu ocazia Sublimei Nașteri și a Anului Nou un Crăciun minunat,
Sărbători fericite și La Mulți Ani! - **Climate literare**